

RISIKO – OG KAPITALSTYRING

Redegjørelse i henhold til Pilar 3 2023

INNHold

KONSERNDIREKTØR RISIKOSTYRING SIN OPPSUMMERING AV ÅRET.....	4
STYRETS RISIKOERKLÆRING	6
1. OM DENNE RAPPORTEN.....	9
2. RISIKO- OG KAPITALSTYRING I SPAREBANK 1 SR-BANK.....	10
2.1 Overordnet risikoeksponering.....	10
2.2 Prosess for risiko- og kapitalstyring (ICAAP).....	10
2.3 Roller og ansvar	13
2.4 Risikokultur.....	14
3. KAPITALSTYRING	15
3.1 Ansvarlig kapital.....	15
3.2 IRB-systemet.....	15
3.3 Kombinerte bufferkrav	17
3.4 Faktisk kapitaldekning.....	17
3.5 Uvektet kjernekapitalandel.....	17
4. KREDITTRISIKO	18
4.1 Generelt om kredittrisiko	18
4.2 Utvikling i kredittrisiko	18
4.3 Styring og kontroll av kredittrisiko.....	19
4.4 Måling av kredittrisiko.....	20
4.5 Risikoklassifiseringssystemet.....	21
4.6 Sikkerheter og andre risikoreducerende tiltak	23
4.7 Sammenligning av risikoparametere med faktisk utfall	25
4.8 Mislighold og nedskrivninger.....	28
5. MOTPARTSRISIKO	29
5.1 Generelt om motpartsrisiko.....	29
6. MARKEDSRISIKO.....	30
6.1 Generelt om markedsrisiko.....	30
6.2 Markedsrisiko, herunder spreadrisiko obligasjoner og sertifikater	30
6.6 Verdipapirrisiko aksjer	31
7.1 Styring av operasjonell risiko	32
7.2 Måling av operasjonell risiko	32
7.3 Utvikling i operasjonell risiko.....	32
7.4 Uønskede hendelser	32
8. LIKVIDITETSRISIKO	34
8.1 Generelt om likviditetsrisiko	34
8.2 Styring og måling av likviditetsrisiko	34

9. EIERRISIKO	35
9.1 Styring av eierrisiko	35
9.2 Generelt om eierrisiko	35
11. OMDØMMERISIKO	36
13. KLIMARISIKO	37
14. COMPLIANCERISIKO (ETTERLEVELSE)	38
14.1 Styring av compliancerisiko	38
15. FORKORTELSER OG DEFINISJONER	39
VEDLEGG	40

KONSERNDIREKTØR RISIKOSTYRING SIN OPPSUMMERING AV ÅRET

Frode Bø, Konserndirektør Risikostyring

Den geopolitiske uroen har fortsatt å eskalere i løpet av 2023, med ingen umiddelbare tegn til en slutt på invasjonskrigen i Ukraina. Det er også en bekymring for at konflikten mellom Hamas og Israel kan spre seg til andre land i Midtøsten. Samtidig er Kina og USA i en intens konkurranse om å utvikle de mest avanserte og ettertraktede produktene innen kunstig intelligens (KI), hvor begge landene ønsker dominans i den digitale utviklingen fremover. USA står overfor et viktig presidentvalg, som kan påvirke den globale sikkerhetssituasjonen.

Disse forholdene bidrar til en økning i den geopolitiske risikoen, med en større sannsynlighet for eskalering av eksisterende konflikter. I lys av dette, har SpareBank 1 SR-Bank i 2023 fokusert sterkt på scenarioanalyser for å bedre forstå dybden og bredden i ulike situasjoner hvor det er stor usikkerhet. Målet med arbeidet er å implementere risikoreduserende tiltak så tidlig som mulig før risikoen oppstår.

Basert på ulike scenarier og potensielle utfall, har SpareBank 1 SR-Bank gjennomført flere finansielle- og operasjonelle stresstester. De finansielle stresstestene er utviklet for å identifisere potensielle finansielle svakheter tidlig, sikre implementering av risikoreduserende tiltak, og i størst mulig grad forhindre at konsernet bryter med regulatoriske krav gitt ekstremt alvorlige utfall. Operasjonelle stresstester har som formål å sikre stabil og forsvarlig drift av SpareBank 1 SR-Bank under en rekke kritiske potensielle hendelser som kan bli utløst av geopolitisk usikkerhet.

Bankens krisehåndteringsregelverk (BRRD) legger grunnlaget for og stiller krav til beredskap og forebyggende tiltak. Konsernet har jobbet systematisk med dette temaet gjennom året og har utarbeidet en veiledning som beskriver den operasjonelle prosessen ved bruk av krisehåndteringstiltaket intern oppkapitalisering.

Gitt det usikre makroøkonomiske bildet, har SpareBank 1 SR-Bank tett oppfølging av krediteksponeringene. Utover løpende overvåking av porteføljen gjennom ulike systemer for porteføljestyling og early warning, har det vært mye fokus på konsekvensene av økt geopolitisk uro i det inneværende årets arbeid. Bedriftsmarkedsdivisjonene har gjennomført flere stresstester på kundenivå for å identifisere kunder som trenger tett oppfølging, og bidra til at kundene får gode finansielle råd i utfordrende tider.

En spesifikk gjennomgang av bedriftsmarkedets porteføljen har blitt utført for å identifisere engasjementer som potensielt kan møte likviditetsutfordringer som følge av et mer utfordrende makroøkonomisk bilde. I denne sammenhengen har det også vært et betydelig fokus på løpende overvåking av utviklingen i søknader om avdragsutsettelse både i bedriftsmarkedet og personmarkedet. Gjennom mange år har det blitt utført systematisk arbeid i bedriftsmarkedsdivisjonene, noe som reflekteres i en generelt positiv utvikling i porteføljekvalitet, konsentrasjonsrisiko, risikoprissetting og lønnsomhet. Utviklingen av mislighold følges nøye, og det er registrert noe økt mislighold innen bedriftsmarkedet, spesielt innen SMB-segmentet. I personmarkedet er misligholdet fortsatt på historisk lave nivåer. Risikoen for hvitvasking har fått en mer fremtredende plass i kredittvurderingene, og de interne kravene til grundige AML-vurderinger i den løpende kredittgivningen er skjerpet. Det er også skjerpede krav i kredittgivningen til ESG-vurderingene, godt hjulpet av et mer sofistikert rammeverk for å identifisere denne type risiko.

Det operasjonelle risikobildet har i 2023 vært preget av geopolitisk uro, med krig i Ukraina og i Gaza som drivere for et forhøyet trusselbilde med hensyn til cyberrisiko. Angrepsmetodene som benyttes av trusselaktører er imidlertid teknikker som SpareBank 1 SR-Bank har arbeidet systematisk med å forhindre over flere år. Konsernet vurderes dermed å være godt forberedt på, og rustet for, eventuelle angrep. Cyberrisiko forventes fortsatt å dominere konsernets operasjonelle risikobilde de neste årene, og krever at det jobbes kontinuerlig med aktuelle tiltak i eget konsern og opp mot sentrale leverandører. Kommende regelverk fra EU på IKT-området, DORA og NIS2, forventes å styrke motstandskraften i finansbransjen og hos tilknyttede aktører.

Det observeres og erfares en tydelig økning av bedrageritilfeller, og antisvindlområdet har opplevd et høyt trykk av saker. Arbeidet med antisvindl har blitt intensivert i løpet av 2023.

Den planlagte fusjonen med SpareBank 1 Sørøst-Norge vil påvirke konsernets operative drift og tilhørende operasjonelle risikobilde. I tiden frem mot sammenslåingen vil det gjøres grundige risikovurderinger og forberedelser for å sikre en god gjennomføring av selve fusjonen.

Bærekraft, og spesielt klimarisiko, er fortsatt en høy prioritet. I denne forbindelse har konsernet nylig vedtatt de første klimatilpasningsplanene, og det har blitt satt utslippsreduksjonsmål for fire av de viktigste bransjene i utlånsporteføljen; shipping, olje/gass, landbruk og næringsbygg. Rammeverket for Bærekraftig Finansiering ble oppdatert i 2023 ved å ta inn taksonomiens regler for grønne bygg oppført etter 2020. Dette rammeverket, som utgjør regelverket for å definere lån som enten grønne eller bærekraftslinkede, er et sentralt verktøy i forbindelse med konsernets målsettinger for grønn og bærekraftig finansiering fram mot 2030.

Konsernet benytter et felles SpareBank 1 risikorammeverk for vurdering av bærekraftsrisiko. ESG-rammeverket brukes i forbindelse med kredittgodkjenning og fornyelse av bedriftskunder med en konsolidert eksponering over 10 millioner kroner. Det inneholder evalueringskriterier for flere spesifikke bransjer, og det inkluderer iboende risiko per bransje. ESG-scoringen baserer seg på spørsmål innen de fire deltemaene fysisk klimarisiko (E), overgangsrisiko (E), sosiale forhold (S) samt eier- og selskapsstyring (G) og gir en delscore per deltema samt en totalscore. Dersom en kunde får en særlig lav ESG-score, er det et krav om at kunderådgiver skal utarbeide en tiltaksplan for forbedring sammen med kunden. Målet med scoringen er å vurdere kundens bærekraftsrisiko, samt å hjelpe kunderådgiver i dialogen med kunden om bærekraft. Konsernets overordnede ambisjon på bærekraft er å være kundens allierte i omstillingen. Derfor er det å integrere bærekraft i kundedialogen på en god måte et viktig suksesskriterium. Erfaringene så langt er gode, og scoringen gir en god rangering av kundene.

Datafangst, kvalitetssikring, lagring og videreformidling av ESG-risikodata til interne formål og til ekstern rapportering blir en stor utfordring som blant annet skal løses i et allianseprosjekt i samarbeid med SpareBank 1 Utvikling. Prosjektet, som startet opp høsten 2022, har utviklet seg til en avdeling i SpareBank 1 Utvikling som har ansvaret for ESG-data. SpareBank 1 SR-Bank bidrar med utleie av ressurser til denne avdelingen.

Som en stor bank i Norge har konsernet omfattende offentliggjøringsplikt innenfor ESG-området. For 2023 betyr det en betydelig utvidelse av pilar 3-rapporteringsbehovet i forhold til den mer begrensede rapporteringsplikten som følger av EU-taksonomien for grønn finansiering. SpareBank 1 SR-Bank gjennomfører for 2023 sin første rapportering av både og pilar 3 ESG og EU-taksonomien.

Det er en kontinuerlig utvikling av internkontroll og operasjonell risikostyring i konsernet. Operasjonell risikostyring er en integrert del av all virksomhet og involverer alle ansatte. Å legge til rette for gode risikovurderinger og å drive opplæring innenfor dette området, er en viktig del av risikostyring sitt arbeid. Konsernet gjennomfører regelmessige målinger av risikokulturen, hvorav siste var i 2023. Resultatene viser at det er en god risikokultur, hvor verdier, rammer og forventninger er godt kjent og etterleves, og med en høy risikobevisthet i organisasjonen. Dette gjenspeiles i den løpende risikostyringen i konsernet, med god etterlevelse knyttet til registrering og behandling av vesentlige endringer gjennom konsernets PoPS prosess (endring i produkter, organisering, prosesser og systemer), registrering av uønskede hendelser og forbedringstiltak, og å fange opp og eskalere potensielle risikoer, slik at det kan etableres risikoreduserende tiltak. Det jobbes aktivt med å legge til rette for og styrke denne selvstendige risikostyringen i organisasjonen, hvor den enkelte leder og medarbeider tar ansvar for og styrer potensielle risikoer knyttet til sine oppgaver og ansvarsområder, støttet av enhetlige metoder, systemer og prosesser. Samtidig jobbes det systematisk i andre forsvarslinje med kartlegging, overvåking og styring av det samlede risikobildet.

SpareBank 1 SR-Bank har etablert gode prosesser for å sikre etterlevelse (compliance) av gjeldende regulatoriske krav og konsernets retningslinjer. I 2023 har det vært rettet særlig oppmerksomhet mot etterlevelse av hvitvasking- og sanksjonsregelverket, krav til utkontraktering og leverandøroppfølging, personvernregelverket, MiFIDII og EUs nye direktiv om bærekraftsrapportering (CSRD). Videre har Compliance vært en pådriver i prosesser for å ivareta gjennomføring av sentrale oppfølgingstiltak fra risikovurderingen i forbindelse med overdragelsen av virksomheten i SR-Bank Markets til SpareBank 1 Markets. For øvrig har compliancefunksjonen deltatt i flere prosjekter og initiativ knyttet til kommende regelverk og bruk av ny teknologi, herunder DORA-regelverket og implementering av KI-teknologi i konsernet.

STYRETS RISIKOERKLÆRING

Styret i SpareBank 1 SR-Bank er kontinuerlig oppdatert om konsernets risikoutvikling gjennom regelmessige rapporter og etablerte varslingsrutiner. Hvert år evaluerer og fastsetter styret konsernets risikovilje, sammen med andre relevante risikorammer. Disse rammene omfatter, men er ikke begrenset til, kreditt-, markeds-, likviditets- og operasjonell risiko. Styret anser konsernets risikostyring som god og godt tilpasset konsernets risikovilje og forretningsstrategi. I løpet av 2023 har det ikke vært noen brudd på overordnet vedtatt risikoprofil.

SpareBank 1 SR-Bank er en fremtidsrettet relasjonsbank som er til stede i lokalsamfunnene der mennesker og bedrifter møtes. Konsernet har kontorer spredt fra Bergen i vest til Oslo i øst, og er et offensivt finanskonsern med nasjonal distribusjon. Som Norges nest største norskeide bank, bidrar konsernet til økonomisk vekst, verdiskaping og lønnsomhet for kundene, samfunnet og våre eiere. Konsernets hovedkontor er i Stavanger, og inkludert datterselskaper, har SpareBank 1 SR-Bank omtrent 1.500 ansatte. Ved utgangen av 2023 hadde SpareBank 1 SR-Bank omtrent 390.000 personkunder og rundt 34.000 bedriftskunder.

I juni 2023 besluttet Finansdepartementet at SpareBank 1 SR-Bank skal anses som et systemviktig foretak. Dette vil medføre økte krav til ren kjernekapitaldekning på 1,0 prosentpoeng fra 30.09.2024, samt tettere regulatorisk oppfølging.

Den 26. oktober 2023 vedtok styrene i SpareBank 1 SR-Bank ASA og SpareBank 1 Sørøst-Norge en plan for sammenslåing og etablering av SpareBank 1 Sør-Norge ASA. Med forbehold om nødvendige tillatelser fra myndighetene er tidspunkt for juridisk fusjon satt til 1. oktober 2024.

I oktober 2023 ble det gjennomført en vellykket emisjon på om lag 1 milliard kroner. Emisjonen ble gjort for å møte økte regulatoriske krav, fortsette bankens utbyttepolitikk og bidra til videre utlånsvekst i 2024.

SR-Bank Markets ble overført til SpareBank 1 Markets AS med regnskapsmessig virkning fra 1. desember 2023. I forbindelse med denne transaksjonen økte SpareBank 1 SR-Bank ASA sin eierandel i SpareBank 1 Markets AS fra 5,6 prosent til 33,3 prosent.

Styret fastsetter årlig konsernets overordnede risikoevne og -vilje i både normalkonjunktur og ved alvorlige økonomiske tilbakeslag. Dette inkluderer fastsettelse av måltall/rammer for blant annet lønnsomhet, største enkelttap, soliditet, likviditet, kredittkvalitet, finansiell rating og bærekraftrating. Konsernets faktiske og forventede risikoeksponering, sammenlignet med vedtatt risikovilje, blir kvartalsvis fulgt opp av risikoutvalget og styret. Scenarioanalyser og stresstester er sentrale verktøy i dette arbeidet, slik at konsernet er best mulig forberedt på alvorlige økonomisk tilbakeslag eller andre alvorlige hendelser.

Kreditt risiko styres gjennom rammeverket for kredittinnvilgelse, engasjementsoppfølging og porteføljestyling. Konsernets kredittstrategi omfatter overordnede kredittstrategiske rammer, designet for å sikre en diversifisert portefølje og en tilfredsstillende risikoprofil. Hovedfokus i kredittgivningen skal være kundens betjeningsevne, og en svak eller manglende betjeningsevne skal ikke kunne kompenseres med god sikkerhet. De kredittstrategiske rammene fastsetter krav og begrensninger knyttet til overordnet tapsprofil og porteføljekvalitet. Konsernet har et særskilt fokus på konsentrasjonsrisiko relatert til eksponering mot store enkeltkunder og enkeltbransjer. For å unngå uønsket konsentrasjonsrisiko, setter de kredittstrategiske rammene begrensninger knyttet til eksponering og risikoprofil på porteføljnivå, samt for ulike bransjer og enkeltkunder. Disse begrensningene kommer i tillegg til de rammene som reglene for store engasjementer fastsetter. De kredittfaglige føringene fastsetter krav som gjelder for alle typer finansiering, unntatt for engasjementer innvilget som ledd i utøvelse av særskilte kredittsikringsfullmakter. I tillegg til de generelle kredittfaglige føringene er det utarbeidet et sett av mer spesifikke kredittfaglige føringene knyttet til bransjer eller segmenter som kan innebære en særskilt risiko.

Styret er ansvarlig for konsernets låne- og kredittinnvilgelser, men delegerer innen visse rammer kredittfullmaktene til konsernsjef, som igjen kan videre delegerer disse innenfor egne fullmakter. Det skal legges særlig vekt på at kundenes virksomhet er i samsvar med gjeldende lover og forskrifter, og at virksomheten har et langsiktig perspektiv. Konsernets policy for bærekraft er reflektert i de generelle kredittfaglige føringene, herunder stilles det krav til at all finansiering skal tilfredsstillende konsernets retningslinjer knyttet til miljø, samfunn og eierstyring og selskapsledelse. Konsernet har også retningslinjer som understøtter konsernets policy for antihvitvasking (AML). Konsernet har IRB-tillatelse fra Finanstilsynet og bruker kredittmodeller aktivt for risikoklassifisering, risikoprising, kapitalberegninger og porteføljestyling.

Likviditetsrisiko styres gjennom konsernets overordnede likviditetsstrategi som blir gjennomgått og vedtatt av styret minimum årlig. Likviditetsstyringen bygger på konservative rammer og gjenspeiler konsernets moderate risikoprofil. Det er konsernets treasuryavdeling som har ansvaret for likviditetsstyringen, og avdeling for risikostyring overvåker og rapporterer utnyttelse av rammer i henhold til likviditetsstrategien. Konsernets utlån finansieres hovedsakelig med kundeinnskudd og langsiktig verdipapirgjeld.

Likviditetsrisikoen begrenses ved at verdipapirgjelden fordeles på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider.

Markedsrisiko styres gjennom markedsrisikostrategien som definerer konsernets risikovilje. Strategien med tilhørende spesifisering av nødvendige risikorammer, rapporteringslinjer og fullmakter behandles og godkjennes av styret minimum årlig. Markedsrisiko i SpareBank 1 SR-Bank relateres i all hovedsak til konsernets langsiktige investeringer i verdipapirer. I tillegg har konsernet en viss eksponering for markedsrisiko fra aktiviteter som understøtter ordinær innlåns- og utlånsvirksomhet. Konsernets markedsrisiko måles og overvåkes med bakgrunn i konservative rammer som fornyes og godkjennes av styret minimum årlig. Størrelsen på rammene fastsettes på bakgrunn av stresstester og analyser av negative markedsbevegelser. Konsernets eksponering overfor markedsrisiko er moderat.

Operasjonell risiko styres gjennom risikostrategien som årlig fastsettes av styret, samt egen policy for operasjonell risiko. Strategien inneholder konsernets risikovilje, med rammer for tillatt risikoeksponering. Policyen, som også vedtas av styret, gir styrende prinsipper og krav for identifisering, vurdering, håndtering, overvåking og rapportering av operasjonell risiko, med tilhørende fordeling av roller og ansvar. Konsernet har en dynamisk tilnærming til styring av operasjonell risiko og gjennomfører jevnlig analyse for å avdekke svakheter og nye eller endrede risikoer. Uønskede hendelser som inntreffer, registreres og følges opp systematisk for å hente ut læringseffekt og unngå gjentakelse, og styret mottar kvartalsvis rapport med oversikt over registrerte hendelser. Videre gjennomgår alle vesentlige endringsinitiativer en standardisert risikovurderingsprosess for å unngå at endringene introduserer uønsket risiko. Risikoreduserende tiltak vurderes og implementeres løpende.

Klimarisiko er en integrert del av konsernets risikostyringsprosesser og SpareBank 1 SR-Bank identifiserer og vurderer klimarelaterte risikoer og muligheter som kan påvirke kunder, forretningsområder og drift på ulike nivå. Konsernets utlånsportefølje gjennomgår årlig stresstester og finansielle fremstillinger. Den største klimarisikoeksponeringen til SpareBank 1 SR-Bank ligger i bedriftsmarkedsporteføljen inkludert landbruk, så håndtering av klimarisiko fra denne delen av virksomheten prioriteres. Konsernet benytter felles SpareBank 1 risikorammeverk for vurdering av bærekraftsrisiko (ESG-score). ESG-rammeverket brukes i forbindelse med kredittinnvilgelse og fornyelse av bedriftskunder med konsolidert eksponering over 10 millioner kroner. Det inneholder evalueringskriterier for flere spesifikke bransjer, og det inkluderer iboende risiko per bransje.

Compliancerisiko styres gjennom å praktisere konsernets rammeverk for compliance som fremkommer av konsernets policy for compliance. Rammeverket skal bidra til å sikre at konsernet ikke pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter eller økonomisk tap som følge av manglende implementering og etterlevelse av lover og forskrifter. Policy for compliance vedtas av styret og beskriver hovedprinsippene for ansvar og organisering i forbindelse med etterlevelse av lover, forskrifter, interne retningslinjer mv. Styret har vedtatt at konsernet skal ha en meget lav toleranse for compliancerisiko. Dette innebærer at regelverk skal tolkes med en konservativ tilnærming. SpareBank 1 SR-Bank er opptatt av å ha gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende lover og forskrifter. Compliance skal være en integrert del av styrings- og beslutningsprosesser. Konsernets strategier, policyer, standarder og rutiner danner det styrende rammeverket som skal understøtte at regulatoriske krav og konsernets egendefinerte krav etterleves.

Nøkkeltall

Nøkkeltall (Konsern)	31.12.2023	31.12.2022
Egenkapitalavkastning	15,3 %	12,6 %
Rating	Aa3	A1
Ren kjernekapitaldekning	17,6 %	17,4 %
Uvektet kjernekapitalandel	7,2 %	6,9 %
MREL (effektivt minimumskrav fra 01.01.2024)	36,6 %	35,2 %
Innskuddsdekning	54,8 %	58,5 %
LCR	207 %	176 %
NSFR	130 %	130 %
Netto nedskrivninger Personmarked i prosent av brutto utlån	0,0 %	0,0 %
Netto nedskrivninger Bedriftsmarked i prosent av brutto utlån	-0,2 %	0,0 %
Andel Bedriftsmarked utlånsportefølje	39,9 %	39,4 %
Andel Personmarked utlånsportefølje	60,1 %	60,6 %
Bærekraftsvurdering (Position Green)	A	A

Stavanger, 7. mars 2023

i styret for SpareBank 1 SR-Bank

_____
Dag Mejdell (styreleder)

_____
Kate Henriksen

_____
Trine Sæther Romuld

_____
Jan Skogseth

_____
Kjetil Skjæveland

_____
Camilla AC Tepfers

_____
Sally Lund-Antonsen

_____
Kristian Kristensen

_____
Benedicte Schilbred Fasmer
(Konsernsjef)

_____
Frode Bø (Konserndirektør
Risikostyring)

1. OM DENNE RAPPORTEN

Risiko- og kapitalstyringen i SpareBank 1 SR-Bank skal skape finansiell- og strategisk merverdi. Pilar 3-rapporten inneholder informasjon om risikostyring, risikomåling og kapitaldekning.

Finansiell og strategisk merverdi skal skapes gjennom:

- En god risikokultur
- En tydelig kontroll- og styringsstruktur som fremmer uavhengighet
- En god forståelse og styring av risikoene som driver inntjening og tap
- Å unngå at enkelthendelser skader konsernets finansielle stilling
- Prising av produkter og tjenester basert på underliggende risiko
- Effektiv kapitalanskaffelse og -anvendelse som gjenspeiler valgt risikoprofil

Pilar 3-rapporten, sammen med det tilhørende Excel-tillegget, er utformet for å gi markedet innsikt i SpareBank 1 SR-Bank sin risiko- og kapitalstyringspraksis. Rapporten er utarbeidet i tråd med det gjeldende kapitaldekningsregelverket, og oppfyller kravene til offentliggjøring av informasjon om risiko- og kapitalstyring. Pilar 3-rapporten supplerer informasjonen som finnes i årsrapporten, kvartalsrapportene og Factbook.

Denne rapporten oppdateres årlig. Informasjon om kapitaldekning og minimumskrav til ansvarlig kapital oppdateres kvartalsvis i separate vedlegg. For informasjon om konsernets

godtgjørelsesordning, henvises det til årsrapporten og den separate lederlønnsrapporten.

For å sikre at finansforetak vurderer og håndterer risiko på en effektiv og god måte samt at de er solide og robuste ovenfor svingninger og sjokk i økonomien, reguleres finansforetakene av finansielle myndigheter, blant annet med krav til kapitaldekning. Kapitaldekningsregelverket er basert på tre pilarer:

Pilar 1: Kvantitative minimumskrav til ansvarlig kapital og beskrivelse av beregningsmetodene for risikovektet volum og hva som er tellende kapital.

Pilar 2: Krav til risikostyring og internkontroll, herunder krav til interne prosesser for vurdering av risikoeksponering og kapitalbehov (ICAAP). Under Pilar 2 kan tilsynsmyndigheter stille krav til tilleggskapital, dersom de mener at øvrige kapitalkrav ikke godt nok fanger opp den underliggende risikoen i en institusjon.

Pilar 3: Krav til rapportering og offentliggjøring av finansiell informasjon. Pilar 3 skal gjøre det mulig for markedet å vurdere finansinstitusjonens risiko- og kapitalstyring.

Rapporten er behandlet av styret i SpareBank 1 SR-Bank. Denne rapporten er ikke underlagt ekstern revisjon.

2. RISIKO- OG KAPITALSTYRING I SPAREBANK 1 SR-BANK

Kjernevirksomheten til banknæringen er å skape verdier gjennom å ta bevisst og akseptabel risiko. SpareBank 1 SR-Bank bruker derfor betydelige ressurser på å videreutvikle risikostyringssystemer og -prosesser som er i tråd med ledende internasjonal praksis.

2.1 Overordnet risikoeksponering

SpareBank 1 SR-Bank eksponeres for ulike typer risiko:

Kredittrisiko: risikoen for tap som følge av kundens manglende evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser.

Likviditetsrisiko: risikoen for at konsernet ikke er i stand til å refinansiere sin gjeld, eller ikke har evnen til å finansiere økninger i eiendeler uten vesentlige ekstrakostnader.

Markedsrisiko: risikoen for tap som skyldes endringer i observerbare markedsvariabler, som renter, valutakurser og verdipapirmarkeder.

Operasjonell risiko: risikoen for tap av verdier som følge av; menneskelige feil, feil og mangler i systemer og prosesser, tilsiktede handlinger eller eksterne hendelser.

Klimarisiko: risikoen for økonomiske tap og finansiell ustabilitet som følge av de fysiske klimaendringene, og samfunnets respons på dem.

Eierisiko: risikoen for at SpareBank 1 SR-Bank blir påført negative resultat fra eierposter i strategisk eide selskap, eller at konsernet må tilføre ny egenkapital til strategisk eide selskap. Et strategisk eid selskap defineres som selskaper hvor SpareBank 1 SR-Bank har en vesentlig eierandel og innflytelse.

Compliancerisiko: risikoen for at konsernet pådrar seg offentlige sanksjoner, bøter eller økonomisk tap som følge av manglende etterlevelse av regelverket og/eller brudd på konsesjonsbestemmelser.

Pensjonsrisiko: risiko for økning i fremtidige pensjonsforpliktelser.

Regulatorisk risiko: usikkerhet om framtidige reguleringer.

Forretningsrisiko: risikoen for uventede inntekts- og kostnadssvingninger som følge av endringer i eksterne forhold som markedssituasjonen eller myndighetenes reguleringer.

Omdømmerisiko: risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet. Det vil si hos kunder, motparter, aksjemarked og myndigheter.

Strategisk risiko: risikoen for tap som følge av feilslåtte strategiske satsinger.

Konsentrasjonsrisiko: risikoen for at det oppstår en opphopning av eksponering mot en enkelt kunde, bransje eller geografisk område.

Modellrisiko: risiko for tap, underestimert av kapitalbehov og/eller feilaktige beslutninger som følge av feil i utvikling, implementering eller anvendelse av modeller.

Konsernets risiko tallfestes blant annet gjennom beregninger av forventet tap og risikojustert kapital for å kunne dekke uventede tap. Forventet tap beskriver det beløpet konsernet statistisk må forvente å tape i løpet av en 12-månedersperiode, mens risikojustert kapital beskriver hvor mye kapital konsernet mener det trenger for å dekke den faktiske risikoen konsernet er eksponert mot. Ettersom det er umulig å gardere seg mot alle tap, har konsernet fastsatt at den risikojusterte kapitalen skal dekke 99,9 prosent av mulige uventede tap.

2.2 Prosess for risiko- og kapitalstyring (ICAAP)

Formålet med Policy for risiko- og kapitalstyring er å gi føringer for konsernets overordnede holdninger og prinsipper til risiko- og kapitalstyring, og sikre at konsernet har en effektiv prosess for dette. Policyen skal videre sikre at det interne rammeverket tilfredsstillende lover, forskrifter og beste praksis for god risiko- og kapitalstyring.

Risiko- og kapitalvurderingsprosessen i SpareBank 1 SR-Bank bygger på følgende hovedprinsipper:

- Rammeverk for risiko- og kapitalstyring skal være dokumentert, og bygge på beste internasjonale praksis.
- Konsernet skal ha en kontroll- og styringsstruktur som fremmer forsvarlig og uavhengig styring og kontroll.
- Risiko- og kapitalstyringen skal være en integrert del av styrings- og beslutningsprosessen.
- Risiko- og kapitalstyringen skal støtte opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse, og samtidig sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning.
- Konsernet skal ha en god risikokultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risiko- og kapitalstyring.
- Styret skal minimum årlig vedta konsernets ønskede risikoprofil.

- SpareBank 1 SR-Bank skal ha en risikovilje som gir tilstrekkelig buffer i forhold til konsernets risikoevne, og der ingen enkelthendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad.
- Prosessen for risikoidentifikasjon skal gjennomføres jevnlig, være framoverskuende og dekke alle vesentlige risikoområder.
- Kvantifisering av risiko skal bygge på anerkjente metoder og være tilstrekkelig konservativ, slik at eventuelle modellsvakheter hensyntas på en god måte.
- Det skal gjennomføres grundige analyser av de identifiserte risikoene for å forstå risikoenes påvirkning på inntekter, kostnader og tap.
- På bakgrunn av risikoanalyser skal det etableres effektive kontroll- og styringstiltak for de enkelte risikoene. Sannsynlighetsreduserende tiltak skal prioriteres foran konsekvensreduserende tiltak.
- Konsernet skal minst årlig gjennomføre en finansiell framskrivning med varighet på minimum fem år. Den skal minimum dekke en forventet finansiell utvikling, samt en periode med et alvorlig økonomisk tilbakeslag. Det alvorlige økonomiske tilbakeslaget skal være strengt, men realistisk.
- Avkastningen på regulatorisk kapital skal være et av de viktigste strategiske resultatmålene i den interne styringen av SpareBank 1 SR-Bank.
- Risikojustert avkastning skal være grunnlaget for fastsettelse av de kredittstrategiske rammene for Eksponering ved mislighold, EAD, i bankens interne markedsdivisjoner.
- Konsernet skal ha en oversiktlig og periodisk risikooppfølging og -rapportering.
- Konsernet skal i størst mulig grad prise aktiviteter og produkter i tråd med den underliggende risiko, for å sikre riktig risikotaking.
- Konsernet skal utarbeide robuste gjenoppbyggelsesplaner for å i best mulig grad kunne håndtere kritiske situasjoner hvis de skulle oppstå.
- Konsernet skal ha entydige og klare definisjoner av de ulike risikotypene.

For å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess, er rammeverket basert på ulike elementer som reflekterer måten styret og ledelsen styrer konsernet på. Hovedelementene er beskrevet i figuren under.

Figur 1: Hovedelementene i SpareBank 1 SR-Bank sin risiko- og kapitalvurderingsprosess

Konsernets strategiske målbilde

Rammeverket for styring og kontroll tar utgangspunkt i konsernets til enhver tid gjeldende strategiske målbilde.

Definering av risikoprofil

Styret skal minimum årlig vedta konsernets risikoprofil. SpareBank 1 SR-Bank definerer sin risikoprofil gjennom å beregne konsernets risikoevne og deretter fastsette konsernets risikovilje. Risikoevne og -vilje defineres ut fra kriterier som lønnsomhet, rating, soliditet, likviditet og kredittkvalitet, og settes både for en

normal konjunktursyklus og for et alvorlig økonomisk tilbakeslag.

Risikoevne beskriver den maksimale risikoeksponeringen som konsernet kan tåle, før det havner i en uønsket situasjon hvor det må vurderes aktuelle gjenoppbyggingstiltak.

Risikovilje beskriver maksimal ønsket risikoeksponering ut fra et inntjenings- og tapsperspektiv, gitt den definerte risikoevnen. Forskjellen mellom risikoevne og risikovilje uttrykker konsernets ønskede sikkerhetsbuffer.

Risikoidentifikasjon og analyse

Prosessen for risikoidentifikasjon er framoverskuende og dekker alle vesentlige risikoområder. Det gjennomføres grundige analyser av risikoene som er identifisert, for å forstå risikoenes egenskaper og effekten av de etablerte kontroll- og styringstiltakene. For de områder hvor risikoen vurderes som for høy, skal det implementeres nye kontroll- og styringstiltak, eller foretas en vurdering av om aktiviteten skal legges ned.

Sannsynlighetsreduserende tiltak skal prioriteres foran konsekvensreduserende tiltak. For alle vesentlige deler av konsernets virksomhetsområder skal det foreligge en ajourholdt dokumentasjon over hvilke kontroll- og styringstiltak som er etablert, risikonivåer og henvisning til eventuelle instruksjoner, fullmakter og arbeidsbeskrivelser. På bakgrunn av risikoanalysen, utarbeides det årlig en risikostrategi som fastsetter akseptabelt risikonivå og målsettinger om risikoustjert avkastning.

Finansiell framskrivning og stresstesting

Det foretas ulike finansielle framskrivninger årlig:

- Finansiell framskrivning av forventet utvikling
- Finansiell framskrivning av alvorlige økonomisk tilbakeslag basert på ulike scenarioer, som inkluderer for eksempel:
  - Klima
  - Politisk ustabilitet
  - Oppbygning av finansielle bobler

Finansiell framskrivning av forventet utvikling

Den finansielle framskrivningen av forventet utvikling bygger på konsernets prognose for gjeldende periode. Prognosen gjenspeiler konsernets strategiske mål, forretningsplaner, krav til kapitaldekning og forventet utvikling i makrobildet for de neste årene. Formålet med framskrivningen er å belyse hvordan dette påvirker konsernets finansielle utvikling, målt i egenkapitalavkastning, fundingsituasjon og kapitaldekning.

Finansiell framskrivning av et økonomisk tilbakeslag i økonomien (stresstest)

Formålet med en finansiell framskrivning av et alvorlig økonomisk tilbakeslag er å:

- Vurdere den potensielle tapssituasjonen ut fra ulike konjunktursituasjoner
- Vurdere sårbarheten til porteføljer/aktiviteter
- Øke forståelsen av hvordan sjokk virker på konsernets lønnsomhet, likviditetssituasjon og kapitaldekning
- Vurdere den potensielle tapssituasjonen ut fra ulike strategiske muligheter

- Identifisere svakheter i konsernets risikostrategier og prosesser, som et hjelpemiddel for å utvikle risikoreduserende tiltak og planlegging av kriseberedskap

Framskrivningen har ofte en tidshorisont på 5 år, og dekker dermed inn en forventet konjunktursyklus. For å vurdere konsekvensene av økonomiske tilbakeslag for SpareBank 1 SR-Bank, fokuserer konsernet i betydelig grad på de områder av økonomien som påvirker den finansielle utviklingen. Dette er først og fremst utvikling i kredittetterspørsel, aksjemarkedet, rentemarkedet og utvikling i kredittrisikoen. I tillegg til å ha konsekvenser for avkastningen på de underliggende eiendeler, vil et økonomisk tilbakeslag også ha konsekvenser for kundenes spareadferd.

Kapitalallokering

Risikoustjert avkastning er et av de viktigste resultatmålene i SpareBank 1 SR-Bank. Risikoustjert avkastning tar utgangspunkt i beregningen av risikoustjert kapital, som beskriver hvor mye kapital konsernet må holde for å kunne dekke et uventet tap innenfor ett år, med 99,9 prosent konfidensnivå. Dette innebærer at forretningsområdene tildeles kapital i henhold til den beregnede risikoen ved virksomheten. Det foretas en løpende oppfølging av kapitalavkastningen.

Evaluering og tiltak

De overnevnte finansielle framskrivningene gir administrasjonen og styret god risikoforståelse, slik at de riktige strategiske valg kan treffes, og samtidig sikre en tilfredsstillende risikoprofil. På bakgrunn av analysene utarbeider SpareBank 1 SR-Bank kapitalplaner for å oppnå en langsiktig og effektiv kapitalstyring, og sikre at konsernet har en forsvarlig kapitaldekning ut fra risikoeksponering og strategisk mål, bilde.

SpareBank 1 SR-Bank har i tillegg utarbeidet beredskapsplaner for i størst mulig grad å kunne håndtere kriser hvis de likevel skulle oppstå. Beredskapsplanene til konsernet dekker:

- Kapitaldekning
- Likviditetsrisiko
- Operasjonell risiko

Rapportering og oppfølging

Konsernets overordnede risikoeksponering og risikoutvikling følges opp gjennom periodiske risikorapporter til administrasjonen og styret. Overordnet risikoovervåking og -rapportering foretas av avdeling for risikostyring, som er uavhengig av forretningsenhetene. Alle ledere er ansvarlige for den daglige risikostyringen innenfor sitt eget ansvarsområde, og de skal til enhver tid påse at risikoeksponeringen er innenfor de rammer som er besluttet av styret eller konsernsjef.

Risikorapportering til styret

Tabellen nedenfor viser de regelmessige rapportene om risiko og etterlevelse til styret.

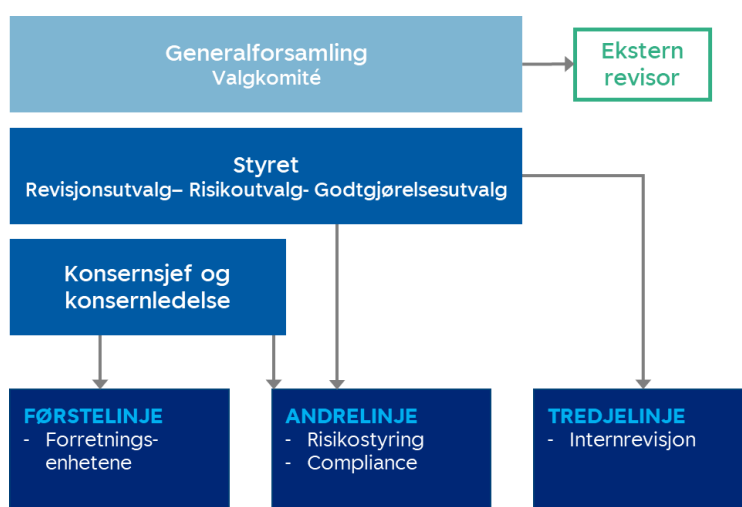
Tabell 1: Regelmessige rapporter om risiko og etterlevelse

Frekvens	Rapportering
Månedlig	Likviditet- og markedsrisiko: Måned rapporten er andrelinjens vurdering av risikobildet innenfor likviditets- og markedsrisiko. Måned rapporten gir en status på måltall med analyser og kommentarer.
Kvartalsvis	Risikorapport: Risikorapporten er andrelinjens vurdering av risikobildet. Risikorapporten gir en gjennomgang av risikosituasjon, med analyser og kommentarer.
Kvartalsvis	Compliance-rapport: Compliance utarbeider en rapport på status og utvikling av etterlevelsessituasjonen. Rapporteringen av Compliance sin selvstendige vurdering, og skal gi et tydelig helhetsbilde av SpareBank 1 SR-Bank sin etterlevelsesrisiko.
Kvartalsvis	Uønskede hendelser: Kvartalsrapport uønskede hendelser gir en oversikt over utviklingen i registrerte uønskede hendelser, samt økonomisk konsekvens av disse. Vesentlige hendelser trekkes frem sammen med en beskrivelse av konsekvens og oppfølging.
Årlig	ICAAP-rapport: ICAAP-rapporten inneholder en detaljert beskrivelse av SpareBank 1 SR-Bank sin prosess for egevaluering av risiko- og kapitalsituasjon. SpareBank 1 SR-Bank sin prosess for egevaluering av likviditetssituasjonen ILAAP (Internal Liquidity Adequacy Assessment Prosess) beskriver og vurderer likviditetssituasjonen for hele konsernet.
Årlig	Valideringsrapport: Valideringsansvarlig utarbeider en årlig valideringsrapport som danner grunnlag for styret i SpareBank 1 SR-Bank til å ta stilling til om risikostyringssystemet (IRB-systemet) er godt integrert i organisasjonen, og om det beregner risikonivå og kapitalkrav på en betryggende måte.
Årlig	Gjenopprettingsplan: Gjenopprettingsplanen er en viktig del av SpareBank 1 SR-Bank sin beredskap. En viktig del av gjenopprettingsplanen er en beskrivelse av ulike identifiserte tiltak som kan forbedre SpareBank 1 SR-Bank sin kapitaldekning og likviditetssituasjon i en tenkt krise. Planen revideres årlig. Status på definerte gjenopprettingsindikatorer rapporteres til styret hvert kvartal.

2.3 Roller og ansvar

SpareBank 1 SR-Bank er opptatt av uavhengighet i styring og kontroll, og ansvaret er fordelt mellom ulike roller i organisasjonen. Gjennom generalforsamlingen utøver aksjeeierne den øverste myndighet i banken. Konsernet legger vekt på en kontroll- og styringsstruktur som fremmer målrettet og uavhengig styring og kontroll.

Figur 2: Styrende organer i SpareBank 1 SR-Bank

Styret i SpareBank 1 SR-Bank skal godkjenne konsernets risikoprofil, rammeverk for risiko- og kapitalstyring, og sikre at konsernet er tilstrekkelig kapitalisert i henhold til regulatoriske krav og valgt risikoprofil. Styret skal videre sikre at konsernets risikoprofil og risikorammeverk for risiko- og kapitalstyring er tilstrekkelig kommunisert og implementert i konsernet, og at det følges opp med tilstrekkelig autoritet og ressurser.

Konsernsjef har ansvaret for den overordnede risikostyringen og er ansvarlig for at rammeverket for risiko- og kapitalstyring implementeres i konsernet. Konsernsjef har også ansvaret for at konsernet til enhver tid har en risikoeksponering som er innenfor konsernets valgte risikoprofil og i henhold til risikostrategiene.

Ledere av forretnings- og støtteområdene og ansatte har ansvaret for den daglige risikostyringen innenfor sitt ansvarsområde. De skal til enhver tid påse at risikostyringen og risikoeksponeringen er i henhold til rammeverket, og at risikoeksponeringen er innenfor gitte rammer.

Avdeling for risikostyring ledes av Konserndirektør Risikostyring, som rapporterer direkte til konsernsjefen. Avdelingen er organisert uavhengig av forretningsenhetene. Konserndirektør for risikostyring har mulighet til å rapportere direkte til styret hvis ekstraordinære situasjoner skulle tilsi det. Avdelingen har ansvaret for videreutvikling av rammeverket for risiko- og kapitalstyring slik at det fungerer effektivt og etter hensikten. Avdelingen er videre ansvarlig for uavhengig oppfølging av risikoeksponeringen i henhold til risikovilje og risikostrategi. Avdelingen skal også utarbeide forslag til risikoprofil og risikostrategier som sikrer finansiell robusthet og en effektiv bruk av konsernets egenkapital. Avdelingen skal ha tilstrekkelig bredde og dybde i kompetanse og kapasitet.

Internrevisjonen har ansvaret for å systematisk evaluere og gjennomgå effektiviteten og hensiktsmessigheten av konsernets kontroll- og styringsstruktur, rammeverk for risiko- og kapitalstyring, internkontroll og compliance. Internrevisjonen er risikobasert og evaluerer på rullerende basis både rammeverkene for nevnte emner, og etterlevelsen av disse. Internrevisjonen skal være uavhengig og ha tilstrekkelig kompetanse og kapasitet. Internrevisjonen rapporterer til styret.

Komiteer og utvalg

Styrets risikoutvalg skal overordnet følge opp konsernets risikoeksponering, og rammeverk for risiko- og kapitalstyring. Risikoutvalget har myndighet til å undersøke alle aktiviteter og forhold knyttet til konsernets samlede risiko, og kan innhente opplysninger fra enhver ansatt. Alle konsernets ansatte og tillitsvalgte skal gi de

opplysninger og den bistand som risikoutvalget måtte be om. Risikoutvalget kan iverksette de undersøkelser det finner nødvendig for å dekke sine oppgaver, herunder innhente eksterne råd og bistand.

Risikoutvalget svarer overfor styret i SpareBank 1 SR-Bank for gjennomføringen av sine oppgaver. Det enkelte medlem har ikke noe spesielt eksternt ansvar i sin rolle som medlem av risikoutvalget. Styrets ansvar og det enkelte styremedlems ansvar reduseres ikke som følge av risikoutvalget. Risikoutvalget avholdt seks møter i løpet av 2023.

Risiko- og Compliancekomiteen er et rådgivende organ for henholdsvis Konserndirektør Risikostyring og Konserndirektør Compliance på saker innenfor eget ansvarsområde. Komiteen har som mandat å følge opp konsernets risikostyring og compliancestatus, anbefale overordnede tiltak, foreslå risikostrategiske rammer, samt følge opp kapitalallokeringsprinsipper i de ulike risikoområdene og forretningsenhetene.

Balansekomiteen er et rådgivende organ i forhold til operativ styring av konsernets balanse innenfor de rammer som er fastsatt av styret. Hovedfokuset til balansekomiteen skal være overvåking og kontroll av de faktorer som direkte og/eller indirekte påvirker bankens finansieringsevne.

Kredittutvalgene har ansvaret for å avgi en uavhengig innstilling til fullmaktshaver. Kredittutvalgene gjør en vurdering av låne- og kredittsøknadene i henhold til gjeldende kredittstrategi, kredittpolitikk, bevilgningsreglement og kredittbehandlingsrutiner.

2.4 Risikokultur

Med risikokultur menes verdier og holdninger som kommer til uttrykk gjennom risikobevissthet, handlinger og evne til organisatorisk læring. En god risikokultur utgjør grunnmuren i god risikostyring og er en forutsetning for å få fullt utbytte av policyer, rutiner og modeller.

I samarbeid med Universitetet i Stavanger har SpareBank 1 SR-Bank utviklet et rammeverk som benyttes til å gjennomføre jevnlig konsernomfattende evalueringer av risikokultur. Undersøkelsen gjennomføres annethvert år og ble sist gjennomført i 2023. Resultatene viser at risikokulturen i organisasjonen er god. Resultatene fra målingene gir gode diskusjoner i konsernet, økt bevissthet og innsikt i temaer som vanligvis ikke diskuteres like direkte. Det at det gjennomføres slike målinger vurderes derfor i seg selv å utgjøre et viktig bidrag til en god risikokultur.

3. KAPITALSTYRING

SpareBank 1 SR-Bank har styrket kapitaldekningen betydelig gjennom de siste årene.

3.1 Ansvarlig kapital

I henhold til allmennaksjeloven skal alle selskaper til enhver tid ha egenkapital og en likviditet som er forsvarlig ut fra risikoen og omfanget av virksomheten i selskapet. Kapitaldekningsregelverket definerer i pilar 1 minimumskravet til ansvarlig kapital for følgende risikotyper: kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko.

Det er i prinsippet to ulike tilnærminger for beregning av minimumskravet til ansvarlig kapital etter kapitaldekningsregelverket. Den ene tilnærmingen er basert på sjablongregler, mens den andre er basert på bruk av interne modeller. Ved bruk av interne modeller er det regulatoriske minimumskravet til kapital basert på bankenes interne risikovurderinger. Dette gjør det lovbestemte minimumskravet til kapitaldekning mer risikosensitivt, slik at kapitalkravet i større grad samsvarer med risikoen i de underliggende porteføljer eller aktiviteter.

De ulike metodene for beregning av minimumskravet til ansvarlig kapital i pilar 1 er vist i figuren under.

Figur 3: Alternative metoder for beregning av minimumskravet til ansvarlig kapital¹

Kredittrisiko	Markedsrisiko	Operasjonell risiko
Standardmetoden	Standardmetoden	Basismetoden
Grunnleggende IRB-metode*	Interne målemetoder*	Sjablongmetoden
Avansert IRB-metode*		AMA-metoden*

* Metodene krever tillatelse av Finanstilsynet

SpareBank 1 SR-Bank benytter standardmetoden for beregning av kapitalkrav for markedsrisiko og

sjablongmetoden for operasjonell risiko. Ved beregning av nødvendig krav til kapital for kredittrisiko har SpareBank 1 SR-Bank tillatelse til å bruke interne modeller i både personmarkedet (IRB-massemarked) og bedriftsmarkedet (avansert IRB-metode for foretak). Dette innebærer at risikoparameterne misligholdssannsynlighet (PD – Probability of Default), konverteringsfaktor (KF) til bruk for å fastsette eksponering ved mislighold (EAD - Exposure at Default) og tapsgrad ved mislighold (LGD - Loss Given Default) er beregnet ved hjelp av egne modeller.

3.2 IRB-systemet

IRB-systemet i SpareBank 1 SR-Bank omfatter alle modeller, arbeids- og beslutningsprosesser, kontrollmekanismer, IT-systemer og interne retningslinjer og rutiner som benyttes i måling og styring av kredittrisiko. SpareBank 1 SR-Bank sin målsetting med IRB-systemet er å danne grunnlag for god risikostyring og sikre tilfredsstillende kapitaldekning i forhold til risikoen som konsernet påtar seg. IRB-systemet griper inn i en betydelig del av konsernets virksomhet, og har bidratt til å heve kvaliteten på risikostyringen i SpareBank 1 SR-Bank betydelig.

De interne målemetodene som benyttes ved den interne risikostyringen gjennomgås i kapittel for kredittrisiko. Regulatoriske beregninger av risikoeksponering og kapitalkrav beregnes med utgangspunkt i de samme systemer og modeller som benyttes ved den interne risikostyringen, men med enkelte forskjeller i modeller og modellparametere.

Tabellen under viser hovedmetodene som SpareBank 1 SR-Bank bruker ved beregning av minstekravene til ansvarlig kapital for henholdsvis kreditt-, markeds- og operasjonell risiko.

¹ De tre metodene som er tilgjengelige for beregninger av kapital for operasjonell risiko ble erstattet av ny

standardmetode ved endelig baselregelverk som trådte i kraft januar 2022.

Tabell 2: SpareBank 1 SR-Bank sine metoder for beregning av minimumskravet til ansvarlig kapital

Risikotype	Portefølje	Regulatorisk metode
Kredittrisiko	Stater – morbank	Standardmetoden
	Institusjoner – morbank	Standardmetoden
	Borettslag, lag og foreninger – morbank	Standardmetoden
	Foretak – morbank	IRB-Avansert
	Massemarked – morbank	IRB-massemarked
	Leasing	Standardmetoden*
	Forbrukslån og billån	Standardmetoden
	SpareBank 1 SR-Investering AS – datterselskap	Standardmetoden
	SpareBank 1 SR-Forvaltning AS – datterselskap	Standardmetoden
	Massemarked - SR-Boligkreditt AS	IRB-massemarked
	Foretak – SpareBank 1 Næringskreditt AS	Standardmetoden
	Foretak – BN Bank AS	IRB-Avansert
	Massemarked – BN Bank AS	IRB-massemarked
Markedsrisiko	Egenkapitalrisiko – morbank	Standardmetoden
	Gjeldsrisiko – morbank	Standardmetoden
	Valutarisiko- morbank	Standardmetoden
	Døtre og andre deleide selskap	Standardmetoden
Operasjonell risiko	SpareBank 1 SR-Bank inklusive datterselskaper	Sjablongmetoden
	Andre deleide selskap	Standardmetoden

*Det tidligere heleide datterselskapet SpareBank 1 SR-Finans AS ble fusjonert inn i morbank SpareBank 1 SR-Bank ASA fra og med 1. januar 2017. Den innfusjonerte porteføljen av leasing rapporteres regulatorisk etter standardmetoden, mens internt benyttes IRB-metoden. SpareBank 1 SR-Bank har søkt og fått tillatelse fra Finanstilsynet til å benytte avansert IRB for den innfusjonerte porteføljen av leasing. Implementering av IRB på denne delen av porteføljen vil gjennomføres ved implementering av reviderte IRB-modeller for foretak

3.3 Kombinerte bufferkrav

I Basel III ble det innført krav til kombinerte bufferkrav utover minimumskravet til ansvarlig kapital. Disse er bevaringsbuffer, systemrisikobuffer, motsyklisk buffer og buffer for systemviktige finansinstitusjoner.

Bevaringsbuffer (2,5 prosent):

Kravet til bevaringsbuffer på 2,5 prosent av bankens beregningsgrunnlag er konstant gjennom alle konjunkturer. Formålet med bevaringsbufferen er å sikre at bankene bygger kapital i høykonjunktur for å hindre at kapitalen faller under minimumskravet i perioder med lavkonjunktur.

Systemrisikobuffer (4,5 prosent):

Systemrisiko kan defineres som en risiko for at finansiell ustabilitet gir forstyrrelser i tilbudet av finansielle tjenester av et omfang som kan gi betydelige negative virkninger på produksjon og sysselsetting. Systemrisikobufferkravet økte fra 3,0 prosent til 4,5 prosent med virkning fra 31. desember 2020. Siden dette bufferkravet retter seg mot strukturelle sårbarheter og annen systemrisiko i norsk økonomi, skal det bare gjelde for bankenes engasjementer i Norge, i motsetning til tidligere bufferkrav som gjelder all virksomhet. Per 31.12.2023 er den reelle satsen 4,46 prosent for SpareBank 1 SR-Bank.

Motsyklisk buffer (0,0-2,5 prosent):

I Norge blir det krevd en motsyklisk kapitalbuffer i intervallet 0 - 2,5 prosent-poeng i form av ren kjernekapital. Formålet med motsyklisk kapitalbuffer er å gjøre bankene mer solide og robuste overfor utlånstap. I desember besluttet Norges Bank å holde det motsykliske bufferkravet for banker uendret på 2,5 prosent.

Buffer for systemviktige institusjoner (1,0 -2,0 prosent):

Kredittforetak som av norske myndigheter blir definert som systemviktige vil få tillagt et ekstra bufferkrav på to prosent. Institusjoner med en forvaltningskapital på minst 10 prosent av Fastlands-Norges BNP, eller en andel av utlånsmarkedet på minst fem prosent, defineres som systemviktig. SpareBank 1 SR-Bank ASA er definert som en systemviktig finansinstitusjon med særskilt bufferkrav på 1 prosent med virkning fra 30.09.2024

Pilar 2-tillegg (1,6 prosent):

Pilar 2 –påslaget er et institusjonsspesifikt påslag med formål å skape sikkerhet for at norske banker har tilstrekkelig kapital til å dekke risikoen forbundet med virksomheten også utover de risikoene som inngår i det regulatoriske minimumskravet. Finanstilsynet ga i desember 2023 konsernet et individuelt Pilar 2-påslag på 1,6 prosent og et midlertidig Pilar 2-påslag på 0,5 prosent, frem til søknader om modellendringer er behandlet. Kravene fra Finanstilsynet var uendret fra forrige SREP6-prosess. Hovedregelen om at Pilar 2-kravet skal dekkes av 100 prosent ren kjernekapital ble endret til 56,25 prosent. Finanstilsynet forventer i tillegg at konsernet har en kapitalkravsmargin på 1,25 prosent.

3.4 Faktisk kapitaldekning

Ren kjernekapitaldekningen ble 17,61 prosent, mens kapitaldekningen ble 21,58 prosent pr 31.12.2023. Dette er over kravet til kapitaldekning på 20,81 prosent. Samlet krav til ren kjernekapitaldekning for SpareBank 1 SR-Bank ASA var 16,39 prosent pr 31.12. 2023.

3.5 Uvektet kjernekapitalandel

Uvektet kjernekapitaldekning (leverage ratio) er en soliditetsindikator som supplerer de risikovektede minstekravene. Minstekravet til uvektet kjernekapitalandel er fastsatt til 3 prosent for SpareBank 1 SR-Bank. SpareBank 1 SR-Bank har ved utgangen av 2023 en uvektet kjernekapitalandel på 7,2 prosent, og er dermed godt over minimumskravet.

4. KREDITTRISIKO

Kreditrisiko er risikoen for tap som følge av at kunder eller motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser.

4.1 Generelt om kreditrisiko

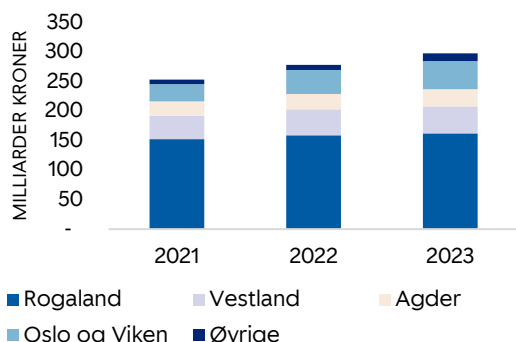
SpareBank 1 SR-Bank har hovedsakelig kreditrisiko gjennom utlånsporteføljen i personmarkedet og bedriftsmarkedet. I tillegg har konsernet kreditrisiko gjennom likviditetsreserveporteføljen som i hovedsak skal bestå av obligasjoner og sertifikater med lav risiko som kvalifiserer for låneadgang i Norges Bank. Ved beskrivelse av kreditrisiko i dette avsnittet benyttes følgende begreper:

- Misligholdssannsynlighet (PD) – sannsynlighet for mislighold i løpet av en 12-måneders periode basert på langsiktig utfall².
- Eksponering ved mislighold (EAD) – en beregnet størrelse som inneholder faktisk eksponering og forventet eksponering på bevilgede, men ikke trukne rammer på misligholdstidspunktet.

4.2 Utvikling i kreditrisiko

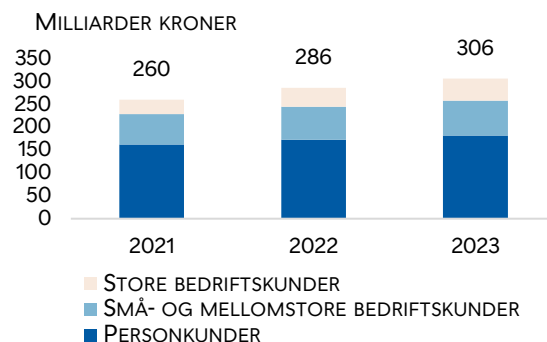
SpareBank 1 SR-Bank har Sør-Norge som primært geografisk markedsområde, med størst tilstedeværelse i Rogaland, Agder og Vestland samt Oslo og Viken. Figuren nedenfor viser eksponeringen fordelt på geografiske områder per desember de tre siste årene for kunder i SpareBank 1 SR-Bank (morbank) inkludert porteføljer overført til kredittforetak.

Figur 5: Eksponering (EAD) fordelt på geografisk markedsområde

Eksponering i Rogaland, utgjorde 162 milliarder kroner per 31.12.2023. Dette tilsvarer 54 prosent av SpareBank 1 SR-Banks totale utlånseksponering. Eksponeringen i Vestland, Agder og Oslo/Viken utgjør henholdsvis 45, 30 og 47 milliarder kroner i 2023. Utlånseksponeringen i SpareBank 1 SR-Bank består av en godt diversifisert portefølje med både personkunder og bedriftskunder. Figuren under viser utviklingen i utlånsporteføljen i personmarkedet og bedriftsmarkedet de tre siste årene.

Figur 6: Eksponering (EAD) fordelt på kundesegment

Den største andelen av utlånseksponeringen i SpareBank 1 SR-Bank er rettet mot personmarkeds kunder, og utlån i dette segmentet er i all hovedsak finansiering med pant i fast eiendom. Eksponering mot personkunder har økt fra 173 milliarder til 182 milliarder i 2023. 95 prosent av utlånseksponeringen i personmarkedet består av engasjementer som er mindre enn 10 millioner kroner.

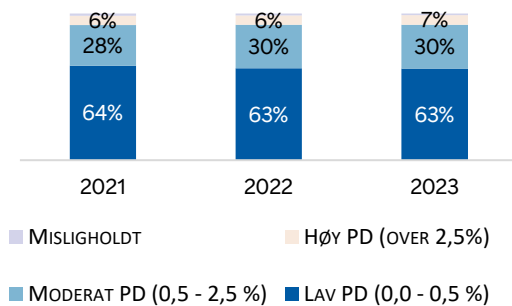
Eksponeringen mot små- og mellomstore bedriftskunder har økt fra 72 til 76 milliarder kroner i 2023. Kreditteksponeringen mot store kunder har økt fra 41 til 48 milliarder i løpet av 2023. Store bedriftskunder defineres her som enkeltkunder med eksponering (EAD) større enn 250 millioner kroner. Et klart definert rammeverk som setter begrensninger på hva som finansieres og på hvilke vilkår bidrar til å opprettholde en stabil og robust portefølje.

Andel utlånseksponering mot kunder med misligholdssannsynlighet (PD) lavere enn 0,5 prosent utgjør 63 prosent i 2023. Dette er kunder

² Langsiktig utfall gjennom en full tapssyklus med en varighet på 25 år.

som risikoklassifiseres i misligholdsklasse A, B eller C. Andelen utlånseksponering med moderat PD var 30 prosent. Disse kundene risikoklassifiseres i misligholdsklasse D, E og F.

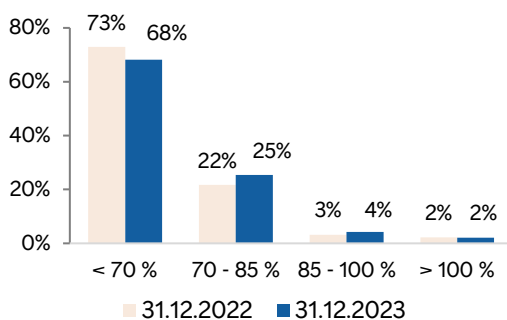
Figur 7: Utlånsportefølje fordelt på misligholdssannsynlighet (PD)³

SpareBank 1 SR-Bank har et betydelig fokus på oppfølging av engasjementer med PD høyere enn 2,5 prosent. Per desember 2023 er 7 prosent av utlånseksponeringen mot kunder med PD høyere enn 2,5 prosent. Disse kundene risikoklassifiseres i misligholdsklasse G, H og I. Eksponeringen mot misligholdte kunder utgjør 1,1 prosent av total utlånseksponering i bedriftsmarkedet og personmarkedet per desember 2023. Porteføljesammensetningen bygger på en klart definert strategi der vekst og risikoprofil blant annet styres gjennom særskilte kredittstrategiske rammer for konsentrasjonsrisiko.

Figuren under viser utviklingen i belåningsgrad i personmarkedsp porteføljen fra 2022 til 2023. Beregningen av belåningsgrad tar utgangspunkt i sikkerhetenes markedsverdi og er vist som totalfordelt belåningsgrad. Ved totalfordelt belåningsgrad tilordnes hele det aktuelle lånet ett og samme intervall.

Figur 8: Belåningsgrad boliglån (totalfordelt)

4.3 Styring og kontroll av kredittrisiko

Kredittrisikoen styres gjennom rammeverket for kredittinnvilgelse, engasjementsoppfølging og porteføljestyring. Styringen av kredittrisiko bygger på følgende hovedprinsipper:

- Konsernet skal være blant de ledende aktørene i Norge innenfor styring av kredittrisiko.
- Det skal legges særlig vekt på at kundenes virksomhet er i samsvar med gjeldende lover og forskrifter, og at virksomheten har et langsiktig perspektiv.
- Hovedfokus i kredittgivningen skal være kundens betjeningsevne, og svak/manglende betjeningsevne skal ikke kunne kompenseres med god sikkerhet.
- Risikoen som oppstår ved å konsentrere utlånsvirksomheten mot en enkelt kunde, bransje eller segment skal begrenses for å unngå at enkelthendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad.

Kredittkultur

SpareBank 1 SR-Bank er blant de ledende aktørene i Norge innenfor styring av kredittrisiko. Dette er oppnådd gjennom lokal kunnskap om kunden, og bruk av robuste kredittmodeller og kredittanalyser. Videre stilles det tydelige krav til medarbeidernes kompetanse og holdninger der evnen til å erkjenne risiko og viljen til å ta lærdom av erfaring vektlegges. I kredittvurderingene legges det særlig vekt på at kundenes virksomhet er i samsvar med gjeldende lover og forskrifter, at kundenes virksomhet har et langsiktig perspektiv samt at kundene både har nødvendig betjeningsevne og robust egenkapital hensyntatt virksomhetens art. Kredittgivningen preges av tydelige ansvarsforhold der samhandling skal sikre et best mulig beslutningsgrunnlag, men der selve kredittbeslutningen fattes individuelt.

Evnen til å etterleve egne retningslinjer og på den måten unngå finansiering av engasjementer i strid med disse tillegges betydelig vekt. Det er derfor stort fokus på kredittmedarbeidernes aktive bruk og etterlevelse av et rammeverk for styring av kredittrisiko som er i tråd med beste praksis på området. Etterlevelsen blir også særskilt fulgt opp av uavhengige representanter fra konsernets risikostyringsmiljø, både gjennom løpende deltagelse i de ulike kredittutvalgene og gjennom uavhengig rapportering fra arbeidet i kredittutvalgene.

³ For personkunder er det ulike krav til langsiktig utfall for misligholdssannsynlighet (PD) internt og regulatorisk. Figuren viser utlånsporteføljen med interne PD-estimater.

Kredittstrategi

SpareBank 1 SR-Bank har Sør-Norge som primært geografisk markedsområde. Den overordnede kredittstrategien fastsetter at konsernet skal ha en moderat risikoprofil der ingen enkelthendelse skal kunne skade konsernets finansielle stilling i vesentlig grad. Konsernets kredittstrategi består av overordnede kredittstrategiske rammer som skal sikre en diversifisert portefølje og en tilfredsstillende risikoprofil. Rammene setter grenser for misligholdssannsynlighet, forventet tap, risikojustert kapital og hvor stor andel av samlet utlånseksponering som kan være mot bedriftsmarkedet.

SpareBank 1 SR-Bank sine porteføljer som er eller vil bli overført til kredittforetaket SR-Boligkreditt AS inkluderes i de ovennevnte kredittstrategiske rammene. For bedriftsmarkedet er det også spesifikke rammer for maksimal andel av kapital mot henholdsvis enkeltbransjer, gruppen av større kunder og kunder med høy risiko. Videre vedtas det rammer for beregnet maksimalt tap på enkeltkunder. En enkeltkunde inkluderer i denne sammenheng også engasjementer med to eller flere motparter når bestemmende innflytelse eller økonomiske forbindelser mellom disse er slik at økonomiske vansker hos den ene sannsynligvis vil medføre betalingsvanskeligheter for den eller de andre.

Rammene skal sikre en diversifisert portefølje innenfor bedriftsmarkedet. De kredittstrategiske rammene fastsettes av styret, og eventuelle avvik fra disse skal derfor fremlegges styret for godkjenning. Avdeling for risikostyring rapporterer kvartalsvis utviklingen i de kredittstrategiske rammene til styret.

Kredittfaglige føringer

De kredittfaglige føringene fastsetter minimumskrav som gjelder for alle typer finansiering, unntatt for engasjementer innvilget som ledd i utøvelse av særskilte kredittsikringsfullmakter. I tillegg til de generelle kredittfaglige føringene, er det utarbeidet et sett av mer spesifikke kredittfaglige føringer knyttet til bransjer eller segmenter som kan innebære en særskilt risiko. De overordnede kredittfaglige føringene (absolutte krav) revideres minimum årlig og godkjennes av konsernsjef, med orientering til styret.

Kredittfullmaktsreglementet

Styret er ansvarlig for konsernets låne- og kredittinnvilgelser, men delegerer – innen visse rammer – kredittfullmaktene til konsernsjef, som innenfor egne fullmakter kan delegerer disse videre. De delegerte kredittfullmaktene er knyttet opp mot et engasjements misligholdssannsynlighet. Fullmaktene er personlige. Det innebærer at kredittutvalgene ikke har beslutningsmyndighet, men innstiller til fullmaktshaver. Dersom innstilling fra kredittutvalg

ikke foreligger, reduseres fullmaktsgrensene med 50 prosent. Generelt er fullmaktene romslige dersom et engasjements misligholdssannsynlighet tilsier lav risiko, mens fullmaktene strammes inn progressivt med økende risiko. Kredittfullmaktsreglementet gjennomgås årlig, og endringer godkjennes av konsernsjef med orientering til styret. Dette gjelder imidlertid ikke endringer i konsernsjefs kredittfullmakter da disse godkjennes av styret.

Kredittbehandlingsrutiner

Kredittbehandlingsrutinene regulerer i detalj alle forhold knyttet til konsernets kredittgivning og engasjementsoppfølging. Kredittgivningsprosessen gir en nærmere beskrivelse av kunden og formålet med lånesøknaden, samt vurderinger av forhold rundt:

- Eiere og ledelse
- Finansieringsstruktur
- Overholdelse av kredittstrategi og kredittfaglige føringer
- Inntjening – hvorvidt kunden vil ha tilstrekkelig inntjening til å betjene løpende forpliktelser, renter og avdrag fremover
- Tæring – dersom inntjening svikter, hvor lenge og hvordan kan kunden dekke løpende forpliktelser, renter og avdrag
- Sikkerhetsobjekter og totalvurdering av risiko

4.4 Måling av kredittrisiko

Det foretas en løpende engasjements- og porteføljeovervåking av eksisterende engasjement. Kredittrisikoen følges overordnet opp ved bruk av konsernets porteføljestyringssystemer, systemer for tidlig varsling av sentrale utviklingstrekk (early warning) og systemer for overvåking av kvaliteten i selve kredittinnvilgelsesprosessen.

Porteføljestyring

Konsernets risikoeksponering følges opp ved hjelp av et overordnet porteføljestyringssystem. Systemet inneholder en mengde informasjon om risikoen på både aggregert og detaljert nivå. Dette gjør det mulig med en effektiv overvåking og styring av risikoutviklingen i porteføljen. Det foretas en månedlig oppdatering av all porteføljeinformasjon inkludert oppdatering av kundenes misligholdssannsynlighet.

Utviklingen av risikoen i porteføljene følges opp med særlig vekt på utviklingen i risikoklassifisering (migring), forventet tap, risikojustert kapital og risikojustert avkastning. Risikojustert kapital gjenspeiler den faktiske risikoeksponeringen bedre enn hva det tradisjonelle fokuset på utlånsvolum gjør.

Early Warning

Konsernets system for early warning gir anledning til løpende oppfølging av sentrale risikodrivere på kundene og fungerer som en viktig indikator for potensiell misligholdsutvikling. Hensikten er å fange opp sentrale utviklingstrekk på et tidligst mulig tidspunkt.

Eksempel på slike risikodrivere er:

- Kortsiktig og gjentatte mislighold
- Utvikling i rammeutnyttelse – både på kassekreditter, byggelån og fleksilån
- Utvikling i antall avdragsutsettelse
- Offisielle kunngjøringer

Kredittprosessovervåking

Konsernets systemer for overvåking av kredittinnvilgelsesprosessen gir mulighet for en løpende oppfølging av kredittkvaliteten og den risikojusterte avkastningen på nye engasjement. Systemet er godt egnet til sammenligning av kvalitet på tvers av avdelingene, og muliggjør tidlig handling hvis for eksempel enkeltavdelinger har en uønsket utvikling i den løpende kredittpraksisen.

4.5 Risikoklassifiseringssystemet

Konsernet bruker kredittmodeller for risikoklassifisering, risikoprising og porteføljestyling. Risikoklassifiseringssystemet baserer seg på hovedkomponentene som vist i tabell 3.

Tabell 3: Risikoklassifiseringssystemet i SpareBank 1 SR-Bank

Risikoklassifisering	Kort beskrivelse
Misligholdssannsynlighet (PD)	Kundene blir klassifisert i misligholdsklasser ut fra sannsynligheten for mislighold i løpet av en 12 måneders periode beregnet ut fra et langsiktig utfall.
Eksposering ved mislighold (EAD)	Dette er en beregnet størrelse som angir konsernets eksponering mot kunden ved mislighold.
Tapsgrad ved mislighold (LGD)	Dette er en beregnet størrelse av hvor mye konsernet kan tape dersom kunden misligholder sine forpliktelser.
Forventet tap (EL)	Dette er det beløpet man statistisk sett må forvente å tape på utlånsporteføljen i løpet av en 12 måneders periode, gitt normal konjunktursituasjon.
Risikojustert kapital (UL)	Risikojustert kapital beskriver hvor mye kapital banken må sette av som en buffer for framtidig uventet tap.
Risikogruppe	Kunden får tildelt risikogruppe basert på engasjementets risikojusterte kapital.
Risikoprising	SpareBank 1 SR-Bank er opptatt av å prise risiko riktig, og har en prisingsmodell som hensyntar risikoen i engasjementet ved beregning av pris.

Sannsynlighet for mislighold – PD

Definisjonen av den enkelte misligholdsklasse er vist i tabell 4. Tabellen viser også sammenhengen mellom klassifisering i de største eksterne ratingbyråene og klassifiseringen som benyttes i SpareBank 1 SR-Bank.

Tabell 4: Definisjon av misligholdsklasser og sammenhengen mellom klassifisering i SpareBank 1 SR-Bank og de største eksterne ratingbyråene

Misligholdsklasse	Nedre grense PD	Øvre grense PD	Ratingskala Standard & Poor's	Ratingskala Moody's
A	0,00 %	0,10 %	AAA - A-	Aaa - A3
B	0,10 %	0,25 %	BBB+ - BBB	Baa1 - Baa2
C	0,25 %	0,50 %	BBB-	Baa3
D	0,50 %	0,75 %	BB+	Ba1
E	0,75 %	1,25 %	BB	Ba2
F	1,25 %	2,50 %	BB-	Ba3
G	2,50 %	5,00 %	B+	B1
H	5,00 %	10,00 %	B	B2
I	10,00 %	40,00 %	B- - CCC/C	B3 - Caa3/C

Kundene blir klassifisert i misligholdsklasser ut fra sannsynligheten for mislighold i løpet av en 12-måneders periode basert på et langsiktig utfall gjennom en full tapszyklus⁴.

Misligholdssannsynlighet beregnes på grunnlag av historiske dataserier for finansielle nøkkeltall knyttet til inntjening og tæring, samt på grunnlag av ikke-finansielle kriterier som atferd og alder. For å gruppere kundene etter misligholdssannsynlighet benyttes det ni misligholdsklasser (A-I). I tillegg har konsernet to misligholdsklasser (J og K) for kunder med misligholdte og/eller nedskrevne engasjement. SpareBank 1 SR-Bank vektlegger en stabil og forutsigbar kredittgivning og kapitalisering over tid, og konsernet utvikler derfor modeller for å beregne misligholdssannsynlighet med utgangspunkt i en «Through the Cycle»-tilnærming.

Dette korresponderer også med tilnærmingen bak ratingmetodikken til de mest anerkjente ratingselskapene. Foruten å forutsi langsiktig utfall for misligholdssannsynlighet uavhengig av konjunktursituasjonen, skal modellene også klare å rangere kundene etter risiko (fra laveste misligholdssannsynlighet til høyeste misligholdssannsynlighet) ut fra den konjunktursituasjonen man er i. Dette er viktig for å kunne forutsi hvilke kunder som kan komme til å få problemer i løpet av de neste 12 månedene. For å oppnå dette må også modellen inneholde variabler som fanger opp konjunktorendringene.

Eksposering ved mislighold – EAD

Eksposering ved mislighold (EAD) defineres som den eksposering banken har til en kunde på misligholdstidspunktet. Konverteringsfaktoren (KF) definerer hvor stor andel av ubenyttet ramme som forventes trukket opp gitt mislighold. Ubenyttet ramme er i denne sammenheng definert som gjenstående disponibel ramme ett år før mislighold.

Innvilgede, men ikke trukne rammer på personmarkedskunder har en konverteringsfaktor lik 1, noe som betyr at det forutsettes 100 prosent opptrekk ved mislighold. For bedriftsmarkedskunder blir innvilgede, men ikke trukne rammer multiplisert med en konverteringsfaktor som varierer mellom 60 og 90 prosent, avhengig av kundens misligholdssannsynlighet. Konverteringsfaktor for garantier er en myndighetsfastlagt parameter og er satt til 1 for lånegarantier og 0,5 for øvrige garantier.

Tapsgrad ved mislighold – LGD

Tapsgrad ved mislighold beskriver hvor mye konsernet potensielt kan tape dersom kunden misligholder sine forpliktelser. LGD-modellen gir estimater som skal forutsi tapsgrad i økonomiske nedgangstider. Vurderingen tar blant annet hensyn til verdien av underliggende sikkerheter, grad av gjenvinning på usikret del av engasjementet, grad av tilfriskning før realisasjon

⁴ Langsiktig utfall gjennom en full tapszyklus om lag 25 år bestående av fire perioder med normalkonjunktur og én periode med kraftig økonomisk nedgangskonjunktur.

og de kostnadene konsernet har ved å drive inn misligholdte engasjement. Det benyttes syv klasser for klassifisering av engasjementer i henhold til tapsgrad ved mislighold.

Tabell 5: Definisjon av tapsgrad

LGD-klasse	Intervall for verdi av LGD
1	Inntil 10 %
2	<10 %, 20 %]
3	<20 %, 30 %]
4	<30 %, 40 %]
5	<40 %, 50 %]
6	<50 %, 60 %]
7	Over 60 %

Forventet tap – EL

Forventet tap beskriver hva konsernet statistisk sett må forvente å tape på utlånsporteføljen i løpet av en 12-måneders periode, basert på langsiktig utfall gjennom en full tapssyklus. Forventet tap beregnes med utgangspunkt i eksponering ved mislighold, misligholds-sannsynlighet og tapsgrad ved mislighold.

Risikojustert kapital – UL

Det er mange forhold som påvirker konsernets tap på utlån og kreditter. Det forventede tapet er basert på størrelser som er usikre, der usikkerheten i stor grad er knyttet til egenskaper ved engasjementene. Det er relativt lite usikkerhet knyttet til godt sikrede engasjement til låntakere som har god betjeningsevne, mens det er relativt stor usikkerhet knyttet til svakt sikrede engasjement og til kunder med ustabil betjeningsevne. For å ta hensyn til disse forholdene beregnes et uventet tap (UL) på alle engasjementer, også kalt risikojustert kapital. For dette formålet benytter SpareBank 1 SR-Bank referansemodellen for uventet tap som er gitt av gjeldende kapitaldekningsregelverk. Ved å summere de uventede tapene over alle engasjement får vi et anslag på hvor mye konsernet kan tape utover det forventede tapet.

Risikojustert kapital beskriver dermed hvor mye kapital konsernet mener det trenger for å dekke den faktiske risikoen konsernet har påtatt seg. Ettersom det er umulig å gardere seg mot alle tap, har konsernet fastsatt at den risikojusterte kapitalen skal dekke alle mulige uventede tap ut fra et gitt konfidensnivå på 99,9 prosent. Et engasjement risikoklassifiseres i en risikogruppe fra laveste til høyeste risiko basert på engasjementets risikojusterte kapital.

Risikogrupperne er definert som vist i tabellen nedenfor.

Tabell 6: Definisjon av risikogrupper

Risikojustert kapital (UL) i prosent av EAD

Risikogruppe	Nedre grense	Øvre grense
Laveste	0,0 %	1,6 %
Lav	1,6 %	4,0 %
Middels	4,0 %	8,0 %
Høy	8,0 %	12,0 %
Høyeste	12,0 %	99,99 %

Risikoprising – RARORAC (Risk Adjusted Return on Risk Adjusted Capital)

SpareBank 1 SR-Bank er opptatt av å prise risiko riktig. Dette innebærer at engasjementer med høy risiko prises høyere enn engasjementer med lav risiko. Det generelle nivået på risikoprisingen vil imidlertid også avhenge av konsernets overordnede avkastningsmål og hensynet til konkurranse-situasjonen.

SpareBank 1 SR-Bank bruker derfor prismodeller som beregner den riktige risikoprisingen som bør tas for blant annet å prise inn forventet tap og avkastning på risikojustert kapital. Risikoprisingmodellen er basert på de samme hovedkomponentene som i konsernets risikoklassifiseringssystem. Modellen er bygget på en standard «RARORAC»-modell (Risk Adjusted Return On Risk Adjusted Capital) for måling av risikojustert avkastning.

Prisingmodellen brukes hovedsakelig ved innvilgelse og fornyelse for å beregne kundens pris, samt for å måle og følge opp lønnsomheten.

4.6 Sikkerheter og andre risikoreducerende tiltak

SpareBank 1 SR-Bank krever sikkerhetsstillelser for å redusere kredittrisikoen i hvert enkelt engasjement. For foretak nedfelles det i tillegg ulike typer vilkår i de fleste kredittavtalene. Bruk av vilkår gir banken sikkerhet for at selskapet holder forsvarlige nivåer av for eksempel likviditet og egenkapital, og at selskapet etterlever gjeldende lover og forskrifter knyttet til sin virksomhet. For personkunder tas det hovedsakelig pant i fast eiendom (bolig). For foretak tas det pant i ulike typer sikkerheter som vist i tabell 7.

Tabell 7: Hovedtyper av sikkerheter

Sikkerhetstype	Person- marked	Bedrifts- marked
Fast eiendom	X	X
Tomter	X	X
Verdipapirer	X	X
Kausjoner	X	X
Driftstilbehør		X
Skip		X
Motorvogn/anleggs- maskin		X
Varelager		X
Landbruksløsøre		X
Kundefordringer		X
Innskudd	X	X

Konsernet fastsetter realisasjonsverdien på stilte sikkerheter på bakgrunn av statistiske data over tid, samt ekspertvurderinger i tilfeller hvor statistiske data ikke har tilstrekkelig utsagnskraft. Realisasjonsverdiene er satt slik at de ut fra en konservativ vurdering reflekterer antatt realisasjonsverdi i en lavkonjunktur. Enkle pengekrav i form av innskudd på konto i kredittinstitusjon kan pantsettes til fordel for kredittinstitusjonen. I forbrukerforhold må slik panterett etableres ved skriftlig avtale, og panteretten kan bare omfatte innskudd som står på særskilt konto som er opprettet i forbindelse med avtalen (Lov om pant § 4-4 (2)).

I personmarkedet fastsettes markedsverdien for fast eiendom enten ved å benytte kjøpesum i henhold til kontrakt, meglertakst/takst eller verdierestimer fra Eiendomsverdi. Eiendomsverdi er et informasjons- og analyseverktøy som gir tilgang til estimert markedsverdi for eiendommer i Norge. I henhold til interne rutiner kan verdierestimer fra Eiendomsverdi benyttes dersom eiendommen ligger i et velfungerende boligmarked og det er liten grad av usikkerhet i verdierestimatet. Realisasjonsverdien på fast eiendom fastsettes ved å ta utgangspunkt i markedsverdi og redusere denne med en reduksjonsfaktor som avhenger av type eiendom. I personmarkedet tas det i begrenset grad sikkerhet i andre objekter enn fast eiendom.

I bedriftsmarkedet beregnes sikkerhetsverdi på næringsseiendommer ved hjelp av godkjent ekstern takst, kjøpesum ved en reell transaksjon på armlengdes avstand eller yieldmetoden der verdigrunnlaget er nåverdien av forventede netto kontantstrømmer tilknyttet eiendommen. Yield reflekterer avkastningen en investor vil kreve ved investering i eiendommen og påvirkes blant annet av faktorer som eiendommens beliggenhet og beskaffenhet, leiekontraktenes varighet, leietakernes soliditet, reguleringsrisiko og

forventet langsiktig risikofri rente. Realisasjonsverdien på de stilte sikkerhetene fastsettes ved å ta utgangspunkt i markedsverdi, som reduseres med en faktor som varierer med sikkerhetsobjektets egenskaper.

Reduksjonsfaktorene for alle typene av sikkerheter er satt på bakgrunn av verdifall man må kunne vente i en kraftig økonomisk nedgangstid.

Validering av IRB-systemet

Konsernet driver kontinuerlig videreutvikling og etterprøving av risikostyringssystemet og kredittinnvilgelsesprosessen for å sikre god kvalitet over tid. Uavhengig validering gjennomføres av avdelingen «Modellrisiko og ekstern risikorapportering», som er organisert uavhengig av enhetene med ansvar for modellutvikling og etablering og fornyelse av lån. Valideringsarbeidet oppsummeres i en årlig valideringsrapport som danner grunnlag for styret i SpareBank 1 SR-Bank til å ta stilling til om risikostyringssystemet (IRB-systemet) er godt integrert i organisasjonen og om det beregner risikonivå og kapitalkrav på en betryggende måte. Valideringsfunn og eventuelle anbefalinger til forbedring fremmes av konserndirektør for risikostyring (CRO).

Formålet med valideringen er å sikre at:

- IRB-parametrene er basert på relevante data av tilstrekkelig kvalitet
- Forutsetningene som IRB-systemet bygger på er rimelige
- Svakheter og begrensninger i modellene eller modellbruken blir kartlagt, vurdert og fulgt opp der dette er mulig

IRB-systemet er godt integrert i organisasjonen, og at det utgjør en sentral del av bankens risikostyring og beslutningstaking. Valideringsarbeidet kan deles inn i følgende hovedområder:

Datavalidering: Kontroll av datakvalitet, eventuelle brudd i dataserier eller manglende data i estimeringsgrunnlaget og ved senere modelloppfølging.

Kvalitativ validering: Vurdering av modellene og modellimplementeringen, gir en overordnet vurdering av IRB-systemet. Vurderingene omfatter modellenes evne til å måle relevant risiko, modellenes konseptuelle rimelighet og modellbegrensninger, intern forankring, dokumentasjon og implementering.

Kvantitativ validering: Etterprøving av modellenes datarepresentativitet, rangeringsevne, kalibreringsmål, kalibrering til kalibreringsmålene og stabilitet. Omfatter vurderinger på kalibreringssegmentnivå og vesentlige delporteføljer, samt misligholdsklasse og risikodrivere.

Anvendelse: Gjennomgangen skal kunne påvise at IRB-systemet er godt integrert i organisasjonen og at det utgjør en sentral del av bankens risikostyring og beslutningstaking.

Etterlevelse av regulatoriske kapitalkrav: Gjennomgangen skal sikre at banken oppfyller regulatoriske kapitalkrav. Tabellen under viser modeller som benyttes i den regulatoriske IRB-rapporteringen i SpareBank 1 SR-Bank ved utgangen av 2023.

Tabell 8: Risikomodeller som benyttes ved regulatorisk IRB-rapportering 2023

Engasjements-kategori	Segment	PD-modell	EAD-modell	LGD-modell
Massemarked (Personmarked)	Boliglånskunder med intern adferdshistorikk	PM scorekort A	KF = 1	LGD PM
	Bolig			
Massemarked (Personmarked)	Øvrige personkunder med intern adferdshistorikk	PM scorekort B	KF = 1	LGD PM
	Øvrig			
Foretak (Bedriftsmarked)	Foretak som har levert offentlig regnskap	BM bransje 1-7	EAD BM	LGD BM
	Foretak som ikke leverer fullstendig offentlig regnskap	PD sjablongscore	EAD BM	LGD BM
	Nyetablerte foretak	PD sjablongscore	EAD BM	LGD BM

I 2022 trådte nye retningslinjer fra EBA på IRB-området i kraft. SpareBank 1 SR-Bank har de siste årene arbeidet med å oppdatere IRB-modellene og valideringsrammeverket i tråd med de nye retningslinjene.

4.7 Sammenligning av risikoparametere med faktisk utfall

I dette avsnittet presenteres et utdrag av valideringsresultatene for PD-, EAD- og LGD-modellene i SpareBank 1 SR-Bank for IRB-porteføljen. Som følge av at valideringsresultater for 2023 ikke var styrebehandlet på

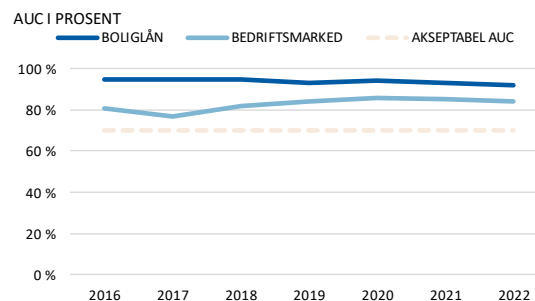
rapporteringstidspunktet for offentliggjøring under Pilar 3 gjengis resultater til og med valideringsår 2022.

PD-modeller

Figuren under viser PD-modellenes rangeringsevne for henholdsvis boliglån og bedriftsmarked i perioden 2016-2022. Den generiske PD-modellen for boliglån har meget høy og stabil rangeringsevne, noe som

betyr at modellen har meget god evne til å rangere kundene fra de med høyest til de med lavest faktisk misligholdssannsynlighet. Validering på ulike segmenter viser også høy rangeringsevne. Den generiske PD-modellen for bedriftsmarkedskunder har høy og stabil rangeringsevne for totalporteføljen.

Figur 9: Rangeringsevne PD-modeller

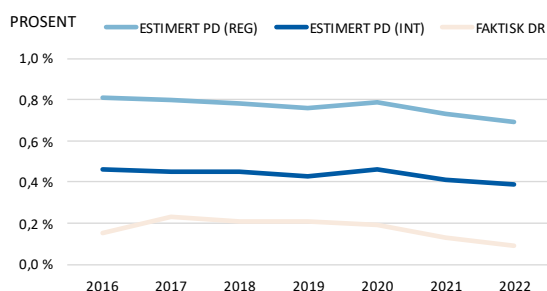
Ved validering på ulike delporteføljer kan rangeringsevnen være noe lavere. Dette gjelder for større kunder og enkelte bransjetyper. Det er av den grunn utviklet egne PD-modeller for disse segmentene som foreløpig kun benyttes i den interne porteføljestyringen.

Gjeldende kapitaldekningsregelverk forutsetter at estimert misligholdssannsynlighet (PD) skal forutsi langsiktig utfall gjennom en full tapssyklus. Dette betyr at misligholdsestimatene skal være relativt stabile over tid, også gjennom en konjunktursyklus. Figuren under viser gjennomsnittlig uvektet estimert misligholdssannsynlighet (PD) internt og regulatorisk sammenlignet med gjennomsnittlig faktisk mislighold i årene 2016-2022.

Regulatorisk PD er beregnet i tråd med Finanstilsynets metodikk for beregning av langsiktig utfall, med fastsatte nivåer for blant

annet mislighold i en alvorlig lavkonjunktur. Intern PD er estimert ved bruk av bankens beste estimater for mislighold gjennom en full tapssyklus, og reflekterer i større grad den underliggende risikoen i porteføljen. Bruk av de interne estimatene gir mer risikosensitive risikovekter og bidrar til økt motivasjon for god risikostyring.

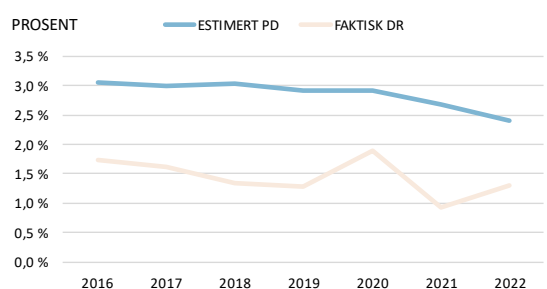
Figur 10: Sammenligning av uvektet estimert PD og faktisk DR – boliglån (regulatorisk og internt)

Faktisk mislighold (DR) har vært stabilt lavt. Misligholdet er vesentlig lavere enn både internt og regulatorisk estimert mislighold (PD) i hele perioden. Regulatorisk er det – i overensstemmelse med gjeldende forskrifter – en betydelig overestimering av misligholdsnivået. For foretak er det samsvar i kalibreringen av internt og regulatorisk misligholdsnivå, og figuren nedenfor angir gjennomsnittlig uvektet estimert og faktisk mislighold for bedriftsmarkedet.

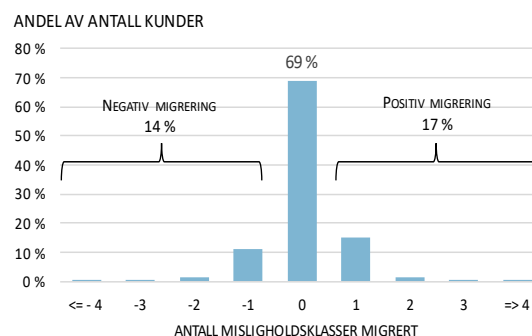
Som figuren viser er estimert sannsynlighet for mislighold (PD) høyere enn faktisk mislighold (DR) i hele perioden. PD-nivået vurderes å være i tråd med modellens ønskede konjunktoregenskaper.

Figur 11: Sammenligning av uvektet estimert PD og faktisk DR – bedriftsmarkedet

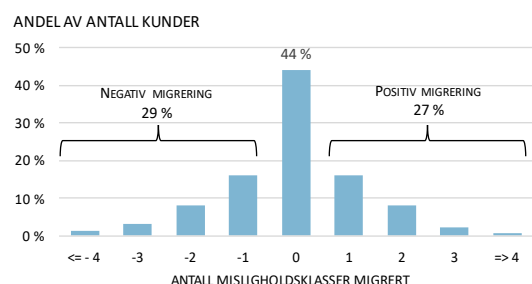

Alle kunder med kreditteksponering i SpareBank 1 SR-Bank risikoklassifiseres minimum årlig ved oppdatering av regnskaps- eller ligningsdata. I tillegg scores kundene månedlig basert på informasjon om intern og ekstern adferd. Figurene under viser årlig migrering for henholdsvis boliglånskunder og bedriftsmarkedet. Migrering vil si hvor stor andel av kundene som skifter misligholdsklasse i løpet av en 12-månedersperiode.

Figur 12: Årlig migrering – boliglån

Figur 13: Årlig migrering – bedriftsmarkedet

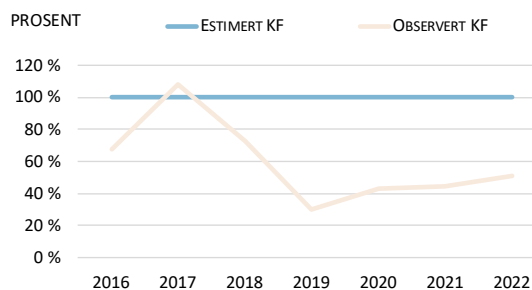

Stabiliteten i misligholdsestimatene er en indikator på modellens konjunktoregenskaper. Andelen stabile kunder i 2022 var 69 prosent for boliglån og 44 prosent for bedriftsmarkedet.

EAD-modeller

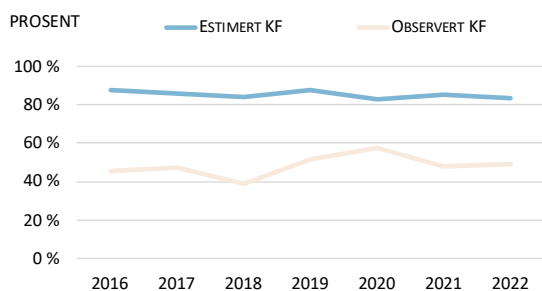
Det foretas en validering av om modellestimatene kan forutsi rammeutnyttelsen (KF) ved et alvorlig økonomisk tilbakeslag («downturn»). Dette betyr at det skal være tilstrekkelig margin mellom estimerte og observerte verdier i normalkonjunktur. Grafene under viser sammenligninger av konverteringsfaktor for perioden 2016-2022.

Figur 14: Sammenligning av estimert og observert konverteringsfaktor (KF) – boliglån (rammelån)

For samtlige boliglånskunder med rammelån er konverteringsfaktoren en fast parameter. Gjennomsnittlig observert konverteringsfaktor er 60 prosent i perioden, og betydelig lavere enn den fastsatte parameteren på 100 prosent. Høy observert KF i 2017 skyldes at små beløp får relativt store utslag målt i prosent i perioder med lavt antall mislighold.

Figur 15: Sammenligning av estimert og observert konverteringsfaktor (KF) – bedriftsmarked

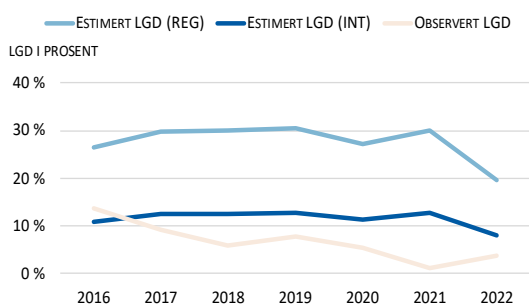
For bedriftsmarkedet er det utviklet en egen modell som estimerer konverteringsfaktor basert på risikoklassifisering og engasjementstype. Gjennomsnittlig estimert konverteringsfaktor er 85 prosent, og høyere enn gjennomsnittlig observert konverteringsfaktor som er 48 prosent.

LGD-modeller

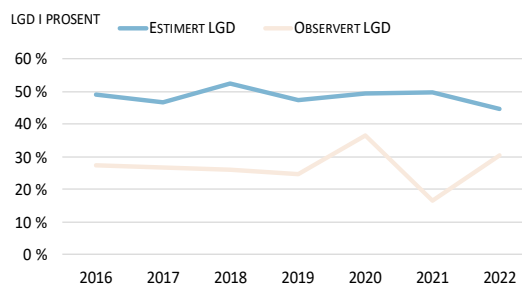
Regulatorisk beregning av tapsgrad (LGD) for boliglån tilsier at minimum estimert LGD skal være 20 prosent, uavhengig av underliggende porteføljekvalitet og tapshistorikk. Internt benyttes egne estimater for tapsgrad som bygger på interne data med empirisk dekning og som er representative for bankens portefølje.

For bedriftsmarkedet er det fullt samsvar mellom interne og regulatoriske estimater for LGD. Figurene under viser estimert og observert uvektet tapsgrad for avklarte misligholdssaker i perioden 2016-2022. Både estimert og observert tapsgrad måles for misligholdte kunder, og estimatene er normalt høyere enn den samlede porteføljen inkludert friske kunder.

Figur 16: Sammenligning av estimert og observert uvektet LGD – boliglån (regulatorisk og internt)

Figur 17: Sammenligning av estimert og observert uvektet LGD – bedriftsmarked

Figurene over viser at observert tapsgrad er lavere enn estimert tapsgrad over tid, både for boliglån og bedriftsmarked.

I 2020 observeres en liten økning i observert tapsgrad for bedriftsmarked. Denne relateres til lavkonjunkturen som har preget enkelte næringer innen storkundesegmentet i offshore og oljerelatert virksomhet etter oljeprisfallet som startet i 2014 og koronapandemien i 2020.

I de større og mer komplekse sakene er inndrivelsestid noe lenger enn normalt, og det må påregnes at observert tapsgrad korrigeres etter hvert som saker avklares. Utførte analyser indikerer at tapsestimatene er tilstrekkelig konservative til å ivareta tap også for sakene som ikke er avklarte.

4.8 Mislighold og nedskrivninger

SpareBank 1 SR-Bank foretar kontinuerlig vurdering av kvaliteten på kredittporteføljen, både på overordnet nivå og på enkeltkundenivå. Kunder med mislighold i form av overtrekk eller restanse på konto overvåkes og følges opp på et tidlig tidspunkt, noe som sikrer at nødvendige tiltak raskt kan iverksettes.

Tett oppfølging av kunder og forebyggende arbeid er viktige virkemidler for å opprettholde en god risikoprofil i konsernets utlånsportefølje for å kunne redusere fremtidige nedskrivninger.

Etter IFRS 9 er konsernets utlån og finansielle forpliktelser gruppert i tre grupper; Trinn 1, Trinn 2, og Trinn 3, hvor Trinn 2 benyttes for utlån og finansielle forpliktelser som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden innvilgelse og Trinn 3 benyttes hvor det er objektive bevis på tap på balansedagen. For disse utlånene og finansielle forpliktelsene skal det avsettes for forventet tap over levetiden.

Tabell 9: Forventet kredittap fordelt geografisk og på trinn (tall i mnok)

2023 (etter IFRS 9)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3
Rogaland	89	166	449
Agder	28	50	31
Vestland	40	64	17
Oslo/Viken	51	82	44
Øvrige	25	63	45
Sum	233	425	586
2022 (etter IFRS 9)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3
Rogaland	121	155	598
Agder	27	32	49
Vestland	45	52	298
Oslo/Viken	65	59	15
Øvrige	30	20	118
Sum	288	318	1.079

5. MOTPARTSRISIKO

Motpartsrisiko er en form for kredittrisiko som oppstår ved handel i finansielle instrumenter, for eksempel derivater eller utlån med pant i verdipapirer. Derivater handles oftest Over the Counter (OTC), det vil si ved individuelle kontrakter mellom to motparter. Motpartsrisiko er risiko knyttet til motpartens evne til å oppfylle de avtalte forpliktelsene i kontrakten og skiller seg fra annen kredittrisiko ved at eksponeringen som regel avhenger av markedsrisikofaktorer som renter, valutakurser, råvarepriser eller aksjekurser.

5.1 Generelt om motpartsrisiko

SpareBank 1 SR-Bank inngår derivathandler for å sikre valuta- og renterisiko som oppstår i forbindelse med den ordinære bankdriften, herunder i forbindelse med inn- og utlånsvirksomheten. I tillegg inngås derivattransaksjoner tilknyttet kundenes etterspørsel etter sikringsinstrumenter og for å sikre egne posisjoner som oppstår i forbindelse med kundehandler.

Kunder benytter derivater for å sikre seg mot ugunstige bevegelser i valutakurs og rentenivå. Eksponeringen til banken er derfor i utgangspunktet risikoreduserende for kunden. Dersom en kunde skal handle i valuta- og/eller renteinstrumenter skal det innvilges en egen ramme for å dekke bankens motpartsrisiko. Rammen innvilges i samsvar med vanlig kredittbehandling, dvs. i henhold til bankens ordinære fullmaktsreglement.

For å minimere motpartsrisikoen mot bankmotparter inngås bilaterale motregningsavtaler, såkalte ISDA-avtaler. Slike avtaler gjør det mulig å motregne alle positive og negative markedsverdier tilknyttet derivatkontrakter inngått mot samme motpart. Med bankmotparter inngås også bilaterale avtaler om bytte av kontantsikkerheter, såkalte CSA-tillegg. Sistnevnte innebærer at markedsverdien av alle derivatkontrakter inngått mellom SpareBank 1 SR-Bank og motparten avregnes daglig, og motpartsrisikoen vil derfor i stor grad bli eliminert.

EMIR-regelverket innebærer i tillegg at en vesentlig del av derivattransaksjonene, herunder brorparten av rentederivatene med bankmotparter, motregnes via såkalte clearingsentraler (CCP). SpareBank 1 SR-Bank er ikke direkte medlem hos en sentral motpart, men er tilknyttet andre clearingmedlemmer i forbindelse med clearing av derivater.

Kapitalkravet for motpartsrisiko beregnes i henhold til standardmetoden (SA-CCR). Det er små endringer i EAD siste året. Beregningsgrunnlag for motpartsrisiko utgjorde 1,4 milliarder kroner ved årsskiftet, hvilket var opp fra 1,3 milliarder kroner ved utgangen av 2022. Beregningsgrunnlaget for motpartsrisiko pr 31.12.2023 utgjør 1,0 prosent av konsernets totale beregningsgrunnlag.

6. MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko er en samlebetegnelse som omfatter risikoen for tap som følge av endringer i markedspriser, herunder risikoen for tap som skyldes endringer i observerbare markedsvARIABLE, som renter, valutakurser og verdipapirmarkeder.

6.1 Generelt om markedsrisiko

Risikostrategi

Markedsrisiko i SpareBank 1 SR-Bank relateres i all hovedsak til konsernets investeringer i verdipapirer, herunder aksjer og obligasjoner. I tillegg har konsernet en viss eksponering for markedsrisiko aktiviteter som understøtter ordinær innlåns- og utlånsvirksomhet. Konsernets eksponering overfor markedsrisiko anses samlet sett som moderat. Risikostrategien med tilhørende spesifisering av nødvendige risikorammer, rapporteringslinjer og fullmakter skal minimum årlig behandles og godkjennes av konsernets styre.

Fullmakter, retningslinjer og rutiner

Styrefastsatte rammer delegeres fra konsernsjef til navngitte personer. Retningslinjer og rutiner godt beskrevet i Rutinene etterleves tilfredsstillende av personer involvert i styring og kontroll av markedsrisiko.

Konsernets markedsrisiko måles og overvåkes med bakgrunn i fastsatte rammer. Ansvar for løpende posisjonsavstemming og måling av konsernets markedsrisikoeksponering ligger hos middle office i SB1 Markets avdeling Stavanger. Risk manager markeds- og likviditetsrisiko er ansvarlig for å føre løpende kontroll med risikomålingen og for den uavhengige risikorapporteringen både internt og eksternt.

6.2 Markedsrisiko, herunder spreadrisiko obligasjoner og sertifikater

Kursrisiko knyttet til verdipapirer er risikoen for tap som oppstår ved endringer i verdien på konsernets obligasjoner, sertifikater og egenkapital-instrumenter. Kvantifisering av risiko knyttet til verdifall på obligasjonsporteføljen i Treasury beregnes med utgangspunkt i Finanstilsynets stresstestmodell. Likviditetsporteføljens totale beholdning utgjør 57,7 milliarder kroner⁵. All fastrenteeksponering er rentesikret. Detaljer rundt eksponering og porteføljeutvikling gjennom året finnes i konsernets Factbook og pilar 3-vedlegg.

Risikojustert kapital forbundet med øvrig markedsrisiko måles og følges opp etter Value at

Risk- prinsippet (VaR). VaR-modellen dekker konsernets renterisiko, samt verdipapirrisikoen forbundet med konsernets investeringer i aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser. Markedsrisiko rapporteres under kreditt- og motpartsrisiko i henhold til standardmetoden.

6.3 Obligasjonsporteføljen

Risikoprofil og porteføljeutvikling

Konsernets likviditetsportefølje består av obligasjoner og sertifikater.

Likviditetsportefølje (forvaltes av Treasury)

Likviditetsporteføljen består av rentebærende papirer som enten tilfredsstillende krav for deponering i Norges Bank, LCR-regelverket eller ukommiterte kredittrammer, samt eksponering mot selskaper i SpareBank 1-alliansen. Størrelsen på porteføljen vil til enhver tid avhenge av konsernets balanse og derigjennom behovet for likvide eiendeler. Ved utgangen av 2023 utgjør den samlede likviditetsporteføljen en verdi på 57,7 milliarder kroner. I tabellene gis det en oversikt over SpareBank 1 SR-Bank sin eksponering i obligasjoner basert på risikoklasser.

Tabell 11: Verdipapireksponering i obligasjoner og sertifikater

Risikoklasser obligasjoner og sertifikater			
Risikokategori	Rating	Bokført verdi mill. kr	Prosent totalt
Laveste risiko	AAA, AA+, AA og AA-	57.447	99,5 %
Lav risiko	A+, A og A-	0	0,0 %
Moderat risiko	Ikke-ratet	272	0,5 %
Høy risiko	Ikke-ratet	0	0,0 %
Høyeste risiko	Ikke-ratet	41	0,01%
Totalt		57.719	100,0 %

6.4 Renterisiko

Renterisiko oppstår ved at konsernet kan ha ulik rentebindingstid på sine eiendeler og forpliktelser. Handel av renteinstrumenter skal til enhver tid skje innenfor vedtatte rammer og fullmakter. Konsernets rammer definerer kvantitative mål for maksimalt potensielt tap ved et positivt parallellskift i rentekurven på 2 prosentpoeng. Rammen for konsernet er totalt 200 mill. kroner med ulike delrammer for angitte løpetidsbånd. Renterisiko kvantifiseres og overvåkes kontinuerlig. For utlån og innskudd med p.t.-rente benyttes en forventet rentebindingstid avhengig av rentesjokkscenario.

Tabell 12: Delrammer innenfor de ulike løpetidsbåndene

Løpetidsbånd	Ramme Treasury
0 – 3 mnd.	NOK 200 mill.
3 mnd. – 6 mnd.	NOK 100 mill.
6 mnd. – 9 mnd.	NOK 100 mill.
9 mnd. – 1 år	NOK 100 mill.
1 år – 18 mnd.	NOK 40 mill.
18 mnd. – 24 mnd.	NOK 30 mill.
Hvert år (1-10)	NOK 30 mill.
10 år eller mer	NOK 20 mill.

Samtidig har konsernet delegert en renterisikoramme til SpareBank 1 Markets. Rammen definerer kvantitative mål for maksimalt potensielt tap ved et positivt parallellskift i rentekurven på 2 prosentpoeng, og rammen utgjør totalt 70 mill. kroner med ulike delrammer for angitte løpetidsbånd. SpareBank 1 Markets er ansvarlig for all gevinst og tap som oppstår fra bruk av den delegerte renterisikorammen, og eksponeringen tilknyttet denne rammen er derfor ikke inkludert i tabellen under.

Tabell 13: Resultateffekt ved et positivt parallellskift i rentekurven på 2 prosentpoeng (mill. kr)

Renterisiko	0-6 mnd.	6-12 mnd.	1-5 år	> 5 år	Totalt
4 kv. 2023	11	15	5	0	31
3 kv. 2023	-18	16	4	0	2
2 kv. 2023	-33	22	4	-1	-8
1 kv. 2023	-40	15	4	0	-21

6.5 Valutarisiko

Valutakursrisiko er risikoen for tap ved endringer i valutakursene. SpareBank 1 SR-Bank tar ikke valutarisiko som oppstår gjennom den ordinære bankdriften og finansieringsaktiviteter. All valutaeksponering blir avdekket. Samtidig har konsernet delegert valutarisikorammer til SpareBank 1 Markets. Risikoen som kan tas reguleres av nominelle rammer for maksimal aggregert valutaposisjon og maksimal posisjon i en enkeltvaluta. Overnatten kursrisiko for spothandel i valuta må netto ikke overstige 100 mill. kroner pr enkeltvaluta og 225 mill. kroner aggregert. SpareBank 1 Markets er ansvarlig for all gevinst og tap som oppstår fra bruk av valutarisikorammen

6.6 Verdipapirrisiko aksjer

Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser klassifiseres innenfor kategoriene virkelig verdi og tilgjengelig for salg. Verdipapirer som kan måles pålitelig og som rapporteres internt til virkelig verdi klassifiseres som til virkelig verdi over resultatet. Øvrige aksjer klassifiseres som tilgjengelig for salg. Tabellen nedenfor gir en oversikt over konsernets aksjebeholdning i de siste fire kvartalene:

Tabell 14: Konsernets aksjebeholdning til virkelig verdi ved utgangen av årets kvartaler (mill. kr)

Klassifikasjon balansen	4 kv. 2023	3 kv. 2023	2 kv. 2023	1 kv. 2023
Aksjer, andeler mv	680	809	790	777

7. OPERASJONELL RISIKO

Operasjonell risiko er risiko for tap av verdier som følge av; menneskelige feil, feil og mangler i systemer og prosesser, tilsiktede handlinger eller eksterne hendelser.

7.1 Styring av operasjonell risiko

Formålet med å styre operasjonell risiko er først og fremst å beskytte konsernets verdier, og verdier konsernet har ansvar for, men som eies av andre interessenter. Dette gjelder finansielle verdier, så vel som andre materielle og immaterielle verdier som kan påvirkes av operasjonell risiko. Herunder omdømme, informasjon, mennesker, relasjoner, integritet, natur og miljø, leveranseevne og fysiske eiendeler.

SpareBank 1 SR-Bank tilstreber å ha en god balanse mellom tillit og kontroll som sikrer at effektivitet ivaretas, samtidig som konsernet ikke eksponeres for unødig operasjonell risiko. Dette skal oppnås gjennom god risikokultur i organisasjonen, tydelige krav, roller og ansvar, og gode prosesser for styring av operasjonell risiko.

Risikostrategi og -rammer for operasjonell risikoeksponering fastsettes årlig og godkjennes av styret. Styret vedtar også styrende prinsipper og krav i egen policy for operasjonell risiko. Konsernenheten for risikostyring har ansvar for å støtte og utfordre risikoeiere, og skal sørge for at konsernet har et godt rammeverk for å identifisere, rapportere og følge opp operasjonelle risikoer.

7.2 Måling av operasjonell risiko

SpareBank 1 SR-Bank beregner og holder regulatorisk kapital for operasjonell risiko i henhold til sjablongmetoden. Denne metoden vurderes å gi et utilstrekkelig bilde av den faktiske eksponeringen for operasjonell risiko ettersom den ikke tar hensyn til virksomhetsspesifikke faktorer og etablerte kontroller, men kun tar utgangspunkt i historiske inntekter for ulike forretningsområder. For å få innsikt i hva som driver operasjonell risiko i konsernet, gjennomføres det derfor kartlegginger av operasjonell risiko, hvor prosesseiere og fageksperter involveres for å identifisere potensielle risikoer med tilhørende sannsynligheter og konsekvenser.

Det er lagt ned et betydelig arbeid i å utvikle metoder og prosesser for å identifisere og vurdere operasjonell risiko. I løpet av de siste

årene har jevnlig kartlegging og oppdatering av risikobildet identifisert nye operasjonelle risikoer med betydelig tapspotensiale. Samtidig har det blitt gjennomført målrettede risikoreduserende tiltak som har holdt det samlede potensielle tapet på et stabilt nivå.

7.3 Utvikling i operasjonell risiko

Endringstakten i bransjen har i flere år vært økende, og stadig hyppigere endringer kan medføre økt fare for nye, utilsiktede operasjonelle risikoer. Konsernet har derfor fokus på endringstakt som en vesentlig risikodriver, og gjennomfører grundige risikovurderinger av alle vesentlige endringer i produkter, prosesser, systemer og aktiviteter. Vurderingene gjøres i en standardisert tverrfaglig prosess som sikrer involvering av relevante interessenter, premissgivere og beslutningstakere. Totalt ble det registrert og behandlet mer enn hundre endrings saker i løpet av 2023. Slik proaktiv risikostyring er sentralt for å unngå at konsernet påføres utilsiktede nye risikoer gjennom enkeltvis eller gjennomgående svakheter i produkter, systemer og rutiner.

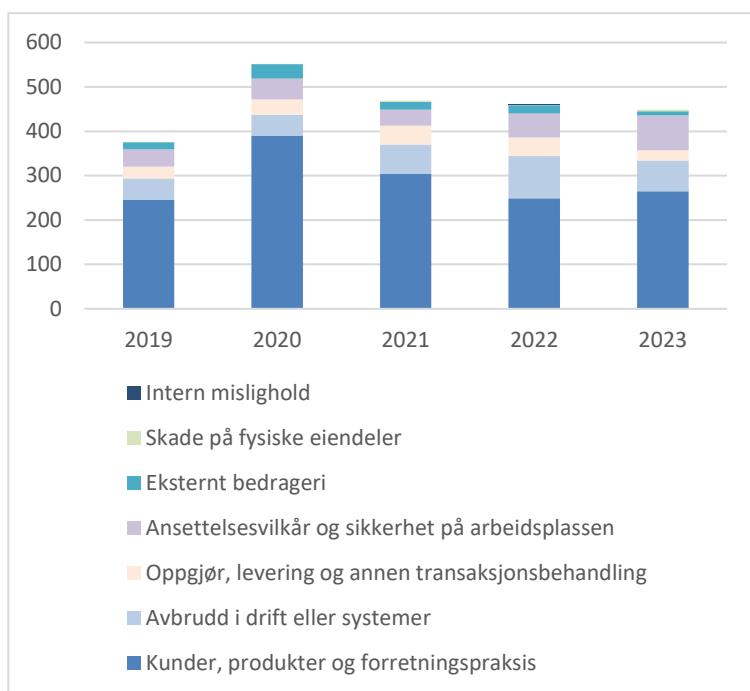
7.4 Uønskede hendelser

Registrering og læring av uønskede hendelser er et viktig virkemiddel for å fange opp og realisere forbedringsområder, samt redusere risiko. Konsernet har gjennom flere år fokusert på å bygge god kultur og gode prosesser for hendelsesrapportering. Det ble registrert 449 uønskede hendelser i 2023 hvorav flere har resultert i tiltak som medfører reell reduksjon i risiko for lignende og mer alvorlige hendelser i fremtiden.

Figuren under viser antall registrerte hendelser i årene 2019 til 2023. Det samlede tapet fra registrerte uønskede hendelser i 2023 utgjorde 5,37 millioner kroner, mot 8,2 millioner kroner i 2022.

Figur 18: Registrerte uønskede hendelser fordelt etter Basel-kategorier

8. LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke er i stand til å refinansiere sin gjeld eller ikke har evnen til å finansiere økning i eiendeler.

8.1 Generelt om likviditetsrisiko

Rammeverket for styring av likviditetsrisiko skal gjenspeile konsernets risikoprofil. Likviditetsrisikoen skal være lav.

8.2 Styring og måling av likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko blir styrt og målt ved hjelp av flere målemetoder, da ingen metode alene kan kvantifisere denne type risiko. Metodene inkluderer rammer for maksimale refinansieringsbehov innenfor ulike løpetider, balansenøkkeltall, overlevelsesmål i en normalsituasjon forutsatt stengte kapitalmarkeder og det kortsiktige likviditetsmålet LCR. Videre foretas det intern stresstesting av konsernets overlevelsesevne under ulike scenarier, herunder en alvorlig bank- og markedsspesifikk krise. Resultatet av stresstestene inngår i informasjons-grunnlaget til konsernets likviditetsstrategi og gjenopprettingsplan ved likviditetskriser.

Likviditetsreserven er på 59,2 milliarder kroner, i tillegg er det 43,2 milliarder kroner boliglån klargjort for OMF-finansiering.

Likviditetssituasjonen i SpareBank 1 SR-Bank vurderes som god. Konsernets kortsiktige likviditetsmål, samlet LCR (Liquidity Coverage Ratio), utgjorde 207 prosent, og det langsiktige finansieringsmålet NSFR (net stable funding ratio) utgjorde 130 prosent ved utgangen av året.

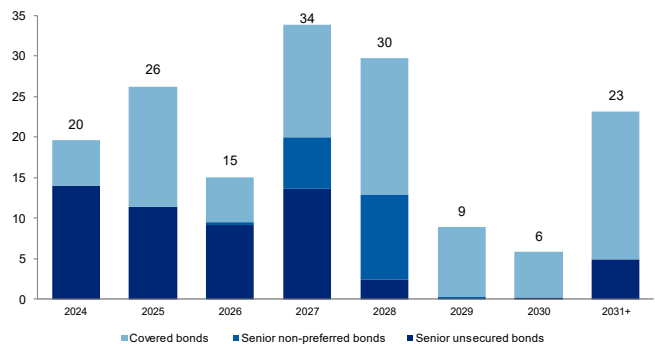
Likviditetsreserven indikerer en overlevelsesevne på 33 måneder ved utgangen av 2023 uten tilgang på ekstern finansiering. I løpet av de neste 12 månedene skal fremmedkapital tilsvarende 22,3 milliarder kroner refinansieres.

Innskudd fra kunder er en sentral finansieringskilde. For konsernet som helhet er innskuddsmassen økt med 0,9 milliarder kroner (0,7 prosent) i løpet av året og utgjør 149,0 milliarder kroner ved utgangen av 2023. Innskuddsdekningen er 54,8 prosent ved utgangen av 2023 sammenlignet med 58,5 prosent ved utgangen av 2022.

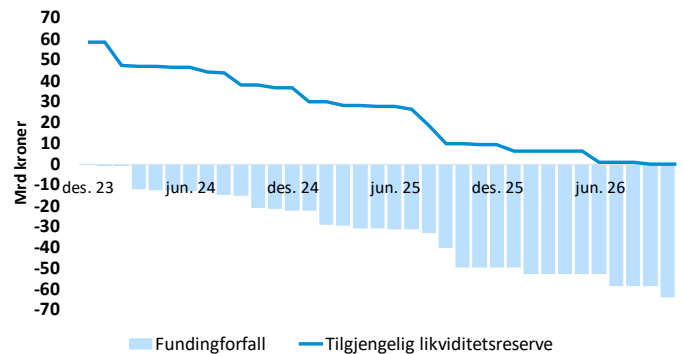
SR-Boligkreditt AS er et heleid datterselskap som ble etablert i 2. kvartal 2015. Selskapets formål er å kjøpe boliglån av SpareBank 1 SR-Bank og finansiere dette ved å utstede obligasjoner med

fortrinnsrett. Gjennom SR-Boligkreditt AS kan SpareBank 1 SR-Bank diversifisere og optimalisere sin funding. Boliglån overført til SR-Boligkreditt AS utgjorde 100,3 milliarder kroner ved utgangen av 2023. Figuren nedenfor illustrerer fremmedkapitalforfall pr. år ved utgangen av 2023:

Figur 20: Fremmedkapitalforfall per 31.12.2023

Figur 21: Sensitivitetsanalyse likviditetsrisiko basisscenarier

Ettersom basisscenarier forutsetter at tilgangen på ekstern likviditet faller bort kan nye utlån utelukkende finansieres ved avdrag fra og forfall i eksisterende låneporteføljer. I en slik situasjon sikrer konsernets likviditetsbuffer overlevelsesevne til oktober 2026. Likviditetsbufferen består av innskudd og meget sikre og likvide rentepapirer.

9. EIERRISIKO

Eierrisiko er risikoen for at SpareBank 1 SR-Bank blir påført et negativt resultat fra eierposter i strategisk eide selskap, eller at konsernet må tilføre ny egenkapital til strategisk eide selskap. Eierselskap defineres som selskaper hvor SpareBank 1 SR-Bank har en vesentlig eierandel og innflytelse.

9.1 Styring av eierrisiko

SpareBank 1 SR-Bank har sterkt fokus på styring og kontroll i selskaper hvor banken har fullt eller delvis eierskap. SpareBank 1 SR-Bank er, som største bank i alliansen, representert som styremedlem i alle deleide selskaper av spesiell betydning. Dette gjelder både selskaper som er direkte eid av SpareBank 1 SR-Bank, og indirekte gjennom eierskapet på 19,5 prosent i SpareBank 1 Gruppen.

I konsernet er all oppfølging av eierposter samlet under konserndirektør for økonomi og finans. All rapportering fra de enkelte selskap og spørsmål vedrørende kapitalutvidelser med videre gjennomgås her. Gjennom aktiv styredeltakelse i en rekke av de deleide selskapene, sikres god informasjonstilgang som ivaretar SpareBank 1 SR-

Bank sine eierinteresser. I saker som har karakter av å være viktig for SpareBank 1 SR-Bank sin øvrige virksomhet, bringer den enkelte styreleder/ styremedlem saken inn for plenumsdiskusjon i konsernledergruppen. Risikorammer og tildeling av risikokapital for det enkelte selskap fastsettes årlig i bankens styre. Til grunn for dette ligger et rammeverk for vurdering av risiko.

9.2 Generelt om eierrisiko

Eierrisikoen varierer fra selskap til selskap, avhengig av selskapets virksomhet med dertil iboende risiko, og SpareBank 1 SR-Bank sin eierandel. Figuren under viser selskaper der banken har direkte og indirekte eierskap.

Figur 22: Deleide selskaper per 31.12.2023

10. FORRETNINGSRISIKO

Forretningsrisiko er risikoen for uventede inntekts- og kostnadssvingninger som følge av endringer i eksterne forhold, som markedssituasjonen eller myndighetenes reguleringer.

Konsernet har over lengre tid utviklet et godt diversifisert inntektsgrunnlag, slik at en eventuell svikt innenfor enkelte produktgrupper eller kundesegmenter ikke skal få vesentlige konsekvenser over tid. Konsernet har en kostnadseffektiv drift,

samtidig som det kontinuerlig øker kompetansen og utvider virksomheten med hensyn til produktutvalg og geografisk rekkevidde. SpareBank 1 SR-Bank har gjennom flere år lagt systematisk vekt på verdikjedetenking og utvikling av produkter og tjenester.

11. OMDØMMERISIKO

Omdømmerisiko er risikoen for svikt i inntjening eller kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter, aksjemarked og myndigheter.

SpareBank 1 SR-Bank har etablert en overordnet kommunikasjonsstrategi som skal sikre at informasjon formidles internt og eksternt på en måte som støtter opp om virksomhetens verdigrunnlag, mål og visjon. Konsernet har en egen Kommunikasjonsavdeling. Gjennom divisjonen Folk, Bærekraft og Kommunikasjon er denne representert i konsernledelsen. Det er etablert dedikerte ansvarspersoner som håndterer all kommunikasjon på sosiale medier, og informasjonshåndtering inngår i konsernets beredskapsplan som er distribuert til alle ansatte. SpareBank 1 SR-Bank har også implementert en intern prosess for identifisering og evaluering av konsernets risikobilde for omdømme. Det foretas jevnlig og minst årlig en gjennomgang og kartlegging av hvilke omdømmerisikoer konsernet er eksponert for, og om det foreligger endringer i risikobildet.

Omdømmerisikoene identifiseres og rangeres etter vurdering av:

- Direkte håndteringskostnad («brannslukking»)
- Påvirkning på avgang av eksisterende kunder
- Påvirkning på tilgang av nye kunder
- Potensiale for at konsernets konsesjoner kan komme under vurdering og dermed indirekte påvirke markedsverdi og finansieringsevne
- Om enkelte hendelser ville innebære at det ble avdekket holdninger og handlinger som avviker betydelig fra konsernets kommuniserte verdier

Konsernet har også fortløpende overvåking av omdømme gjennom daglig overvåking og vurdering av mediebildet, samt fortløpende overvåking av omtaler i ulike sosiale medier og kanaler. De fortløpende daglige vurderinger forsøkes gjennomført på en så objektiv måte som mulig. Medlemmer av konsernledelsen og andre nøkkelpersoner får daglige rapporter over mediebildet.

12. STRATEGISK RISIKO

Strategisk risiko er risikoen for tap som følge av feilslåtte strategiske satsninger

SpareBank 1 SR-Bank har en årlig strategiprosess som involverer styret, ledelse, nøkkelpersoner, divisjoner og datterselskap i arbeidet. Arbeidet ender ut i et strategisk målbilde for neste treårsperiode med en tilhørende forretnings- og handlingsplan. Forretningsplanen viser tydelig de prioriteringer som konsernet har gjort for perioden basert på scenarier og konkurranse- og markedssituasjon. Forretnings- og handlingsplanen er mest detaljert for det nærmeste året.

Konsernledelsen foretar både månedlig og tertialvis evaluering av konsernets prestasjoner og strategiske retning. I den tertialvise evalueringen vurderes også aktuelle nye initiativ og tiltak som må iverksettes basert på endringer i forutsetninger eller endringer i markedssituasjon. Strategiarbeidet er således fleksibelt i sin tilnærming og kan ivareta både kortsiktige og langsiktige målsettinger.

13. KLIMARISIKO

Klimarisiko er risiko for økonomiske tap og finansiell ustabilitet som følge av de fysiske klimaendringene og samfunnets respons på dem.

Klimarisiko er en integrert del av konsernets risikostyringsprosesser og SpareBank 1 SR-Bank identifiserer og vurderer klimarelaterte risikoer og muligheter som kan påvirke kunder, forretningsområder og drift på ulike nivå. Konsernets utlånsportefølje gjennomgår årlig stresstester og finansielle fremstillinger. Den største klimarisikoeksponeringen til SpareBank 1 SR-Bank ligger i bedriftsmarkeds-porteføljen, så håndtering av klimarisiko fra denne delen av virksomheten prioriteres. Konsernet nylig vedtatt de første klimamessige omstillingsplanene, og det fastsettes utslippsreduksjonsmål for fire av de viktigste bransjene i utlånsporteføljen; shipping, olje/gass, landbruk og næringsseiendom.

Rammeverket for Bærekraftig Finansiering ble oppdatert i 2023 ved å ta inn taksonomiens regler for grønne bygg oppført etter 2020. Dette rammeverket, som utgjør regelverket for å definere lån som henholdsvis grønne eller bærekraftslinkede, er et sentralt verktøy i forbindelse med konsernets målsettinger for grønn og bærekraftig finansiering fram mot 2030. Konsernet benytter felles SpareBank 1 risikorammeverk for vurdering av bærekraftsrisiko (ESG-score). ESG-rammeverket brukes i forbindelse med kredittinnvilgelse og fornyelse av bedriftskunder med konsolidert eksponering over 10 millioner kroner. Det inneholder evalueringskriterier for flere spesifikke bransjer, og det inkluderer iboende risiko per bransje.

ESG-scoringen baserer seg på spørsmål innen de fire deltemaene fysisk klimarisiko (E), overgangsrisiko (E), sosiale forhold (S) samt eier- og selskapsstyring (G) og gir en delscore per deltema samt en totalscore. Dersom en kunde får

en særlig lav ESG-score, er det et krav om at kunderådgiver skal utarbeide en tiltaksplan for forbedring sammen med kunden. Målet med scoringen er å vurdere kundens bærekraftsrisiko, samt hjelpe kunderådgiver i dialogen med kunden om bærekraft. Konsernet sin overordnede ambisjon på bærekraft er å være kundens allierte i omstillingen. Derfor er det å knytte bærekraft inn i kundedialogen på en god måte et viktig suksesskriterium. Erfaringene her er så langt god, og scoringen viser en god rangering av kundene.

Datafangst, kvalitetssikring, lagring og viderefremidling av ESG-risikodata til interne formål og til ekstern rapportering blir en stor utfordring som blant annet skal løses i et allianseprosjekt i samarbeid med SpareBank 1 Utvikling. Prosjektet, som startet opp høsten 2022, har utviklet seg til en avdeling i SpareBank 1 Utvikling som har ansvaret for ESG-data. SpareBank 1 SR-Bank bidrar med utleie av ressurser til denne avdelingen. Som stor bank i Norge har konsernet omfattende offentliggjøringsplikt innenfor ESG-området. For 2023 betyr det en betydelig utvidelse av pilar 3-rapporteringsbehovet i forhold til den mer begrensede rapporteringsplikten som følger av EU-taksonomien for grønn finansiering. SpareBank 1 SR-Bank gjennomfører for 2023 sin første rapportering av både og pilar 3 ESG og EU-taksonomien.

14. COMPLIANCERISIKO (ETTERLEVELSE)

Compliancerisiko er risikoen for at konsernet pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter eller økonomisk tap som følge av manglende etterlevelse av lover og forskrifter.

Compliancefunksjonen i SpareBank 1 SR-Bank er en uavhengig funksjon som skal se til at de lover, forskrifter, normer og anbefalinger som regulerer vår virksomhet og som er fastsatt av myndighetsorganer eller andre institusjoner eller foreninger, implementeres og etterleves.

Compliancepolicy

Konsernets compliancepolicy vedtas av styret og beskriver hovedprinsippene for ansvar og organisering.

Konsernet er opptatt av å ha gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende lover og forskrifter. Effektive virkemidler for å oppnå dette er:

- Et tydelig verdigrunnlag som er klart kommunisert og forstått i organisasjonen
- En prosess for å fange opp, kommunisere og implementere endringer i lover og forskrifter
- En prosess for å følge opp og rapportere etterlevelsen av lover og forskrifter

14.1 Styring av compliancerisiko

SpareBank 1 SR-Bank styres gjennom rammeverket for compliance som fremkommer av bankens compliancepolicy, og som skal sikre at konsernet ikke pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter eller økonomisk tap som følge av manglende implementering og etterlevelse av lover og forskrifter.

Fokusområder er fortløpende oppfølging av etterlevelse av gjeldende regelverk og å sørge for at konsernet har beste tilpasning til kommende endringer i regelverk.

SpareBank 1 SR-Bank sin compliancefunksjon er organisert uavhengig av forretningsenhetene. Avdelingen har det overordnede ansvaret for rammeverk, oppfølging og rapportering innenfor complianceområdet. Konserndirektør for compliance rapporterer direkte til konsernsjef og styret. Verdipapirforetaket og datterselskaper har egne complianceansvarlige der dette er påkrevd.

Lederne i konsernet er operativt ansvarlige for praktisk implementering og etterlevelse av lover og forskrifter. Alle medarbeidere er ansvarlige for at de til daglig etterlever og forstår gjeldende lover og forskrifter.

15. FORKORTELSER OG DEFINISJONER

Forklaring på forkortelser som ofte blir benyttet i Pilar 3:

Forkortelse	Forklaring
IRB	Interne målemetoder (Internal Rating Based)
PD	Misligholdssannsynlighet (Probability of Default)
DR	Faktisk mislighold (Default Rate)
EAD	Eksposering ved mislighold (Exposure at Default)
KF	Konverteringsfaktor (andel av ubenyttet trekkrettighet som forventes trukket opp gitt mislighold)
LGD	Tap gitt mislighold (Loss Given Default)
PM	Personmarkedet
BM	Bedriftsmarkedet

VEDLEGG

Viser til eget vedlegg (Excel) som oppdateres kvartalsvis.